

Закарпатський угорський інститут ім. Ференца Ракоці II
Кафедра педагогіки, психології, початкової, дошкільної освіти та управління
зкладами освіти

Реєстраційний № _____

Кваліфікаційна робота

Історія візуального світу плакатного мистецтва та рекламної індустрії.
Ознайомлення з плакатним мистецтвом та виготовлення плакатів на
уроках образотворчого мистецтва з учнями початкових класів.

ШЕБЕШТЕН ЧІЛЛА СТЕПАНІВНА

Студентка IV-го курсу

Освітня програма: 013 Початкова освіта

Ступінь вищої освіти: бакалавр

Тема затверджена Вченою радою ЗУІ

Протокол № 103-Вн від 23.11.2022 року

Науковий керівник:

Кулін Агнеш Золтанівна

ст. викладач

Завідувач кафедру:

Біда Олена Анатоліївна,
доктор пед. наук, професор

Робота захищена на оцінку _____, «___» _____ 202_ року

Протокол № _____ / 2023

Закарпатський угорський інститут ім. Ференца Ракоці II

**Кафедра педагогіки, психології, початкової, дошкільної освіти та управління
зкладами освіти**

Кваліфікаційна робота

**Історія візуального світу плакатного мистецтва та рекламної індустрії.
Ознайомлення з плакатним мистецтвом та виготовлення плакатів на
уроках образотворчого мистецтва з учнями початкових класів.**

Ступінь вищої освіти: бакалавр

Виконала: студентка IV-го курсу

Шебештен Чілла Степанівна

Освітня програма: 013 Початкова освіта

Науковий керівник: **Кулін Агнеш Золтанівна**

ст. викладач

Рецензент: **Тягур Василь Михайлович**

канд. педагогічних наук

Берегове
2023

**II. Rákóczi Ferenc Kárpátaljai Magyar Főiskola
Pedagógia, Pszichológia, Tanító, Óvodapedagógia, Oktatás- és Intézményvezetés
Tanszék**

**A REKLÁMIPAR KÉPI VILÁGA ÉS A PLAKÁT TÖRTÉNETE. A
PLAKÁTMŰVÉS ZET BEMUTATÁSA ÉS PLAKÁT KÉSZÍTÉS A
MŰVÉS ZET ÓRÁKON ELEMI OSZTÁLYOSOK SZÁMÁRA**

Szakdolgozat

Képzési szint: alapképzés

Készítette: Sebestyén Csilla

IV. évfolyamos hallgató

Képzési program: 013 Tanító

Témavezető: Kulin Ágnes

adjunktus

Recenzens: Tyahur László

pedagógiai tudományok kandidátusa

Зміст

Вступ	6
I. Історія плакатів	7
II. Як можуть бути по жанрами і типами постери-плакати?	12
III. Загальні методичні вказівки до образотворчої освіти	15
III.1 Плакатна діяльність у першому класі з теми- святкування Різдва	22
III.2 Плакатна діяльність у другому класі з теми- Виставка врожаю	26
III.3 Плакатна діяльність у третьому класі з теми- Великоднього поливання	33
III.4 Плакатна діяльність у четвертому класі з теми- Дня Землі	42
Резюме	52
Додатки	54
Література	54
Список зображень	57
Декларація про згоду проведення уроків	61

Tartalomjegyzék

Bevezetés.....	6
I. A plakátművészet története	7
II. Milyenek lehetnek a plakátok?.....	12
III. Általános módszertani útmutatók a vizuális nevelési órákon.....	15
III.1 Plakát tevékenység első osztályban- Karácsonyi ünnepség témában.....	22
III.2 Plakát tevékenység második osztályban- Termés kiállítás témában	27
III.3 Plakát tevékenység harmadik osztályban- Húsvéti locsolóbuli témában	33
III.4 Plakát tevékenység negyedik osztályban- Föld napja témában	42
Összegzés	50
Mellékletek	54
Felhasznált irodalom	54
Képjegyzék.....	57
Beleegyező nyilatkozat	61

Bevezetés

A mai modern világunkban elkerülhetetlen a találkozás bármi nemű reklámmal és plakáttal. A hirdetések mondhatni fénykorukat élik, legyen az audiális, vizuális vagy audio-vizuális. A munkám témaválasztását pedig éppen ez indokolta, hiszen a plakáthirdetés egy olyan dolog, amivel élete során már mindenki találkozhatott valamilyen formában. Azonban attól, hogy valamit látunk és hallunk róla, még nem jelenti azt, hogy azt ismerjük is. Éppen ezért úgy gondoltam, hogy érdemes ennek a médiát és művészeteket összekötő, képi és szöveges információt közlő műfaj teljes történetét megismerni, ha már hozzá tartozik a mindennapjainkhoz.

Az évfolyammunkám első fejezetében épp eme vitathatatlanul érdekes és az őskorig visszanyúló plakáttörténetet kutatom és mutatom be. Ezekre az alapvető kérdésekre keresem a választ: - hogyan keletkezett a plakát; mikor mely részén jelentek meg a világnak először; milyen célból; milyen módszerekkel készül el egy plakát, kik a plakátművészet nagyjai, milyen utat járt be ez a műfaj, amíg eljutott a napjainkban látható hirdetményekig?

A második fejezt a plakátok milyenségére épül. A fejezet fő kérdése, amely végig irányadó volt az-az, hogy témájukat, formájukat és stílusukat tekintve milyenek is lehetnek a plakátok? Van-e valamilyen szabály, amelyet követve könnyebben értelmezhető egy általunk kiválasztott üzenet, téma; léteznek-e szigorú és követendő pontok egy plakát készítésekor, vagy bármit tehetünk, amit csak elképzelünk és mindent papírra is vethetünk?

Az utolsó, azaz a harmadik fejezetben a gyakorlati tevékenységekkel foglalkoztam. A gyerekek és a plakátok kapcsolatát fejlesztendő foglalkozásokat terveztem meg és próbáltam le, különböző osztályokban. Ezt a munkát megalapozva, először az Ukrán Oktatási Minisztérium által kiadott „Művészet” tantárgy programját elemeztem, ami bemutatja milyenek kell lennie egy a követelményeknek megfelelő művészeti órának iskoláinkban; majd a magyarországi Oktatáskutató és Fejlesztő Intézet által kiadott Vizuális kultúra programot és óravázlatokat elemeztem, kifejezetten plakáttevékenységekhez kapcsolódó témakörre összpontosítva. A dolgozatom záró részében saját magam által tervezett foglalkozásokat, óravázlatokat és ajánlásokat teszek a plakát témakörben, figyelembe véve a korosztályokat és az oktatási követelményeket. A témában megtervezett elméleti és gyakorlati foglalkozások, követik a Művészet programban leírt kereteket, viszont olyan önállóan megtervezett tevékenységeket mutatok be, amelyekkel nem találkozunk a tankönyvekben, viszont igazodnak a tanulók kompetencia alapú fejlesztési hozzáállásához.

I. A plakátművészet története

Napjainkban már az árucikk megjelenítések, szponzorált hirdetések és reklámok elkerülhetetlenek, ha szeretnénk, ha nem minden nap, akár többször is találkozhatunk velük. Az ember azt hinné, hogy ezek a kereskedelmi médiumok által előállított, vásárlásra ösztönző rövid pár másodperces kisműsorok alig 60-70 évesek lehetnek, azonban rá kell jöjjünk arra, hogy ezek már a történelmi korokban is bőven az emberek mindennapjainak részei voltak, csak nem ilyen formában, mint a XX-XI-század termékei. Bár kinézete, hatásmechanizmusa, előállítása és megannyi dolog megváltozott az évezredek során, de célja és fogalma ugyan az maradt.¹ De hogy mi is ez a fogalom, valahogyan így fogalmazódott meg bennem: a reklám a marketing egy része, amely, egyes produktumok és tevékenységek igénybevételére buzdít, befolyásoló, jobb esetben lényegretörő, tömör információ átadásával. Célja, hogy megismertesse és megszerettesse az eladni kívánt terméket a célszemélyekkel, valamint minél több új vásárló/vendég megszerzése a régiek megtartása mellett. ² Ezen céljaikat pedig a következőképpen érik el: *figyelemfelkeltéssel*, ami kiemelkedő, szokatlan ábrázolásokkal, hangzásokkal, a plakát méreteivel stb. történik, *érdeklődés serkentése* a mondanivaló sajátosságával, hihetetlenségével, komikusan, vagy modorosan és ha ez jól működik a potenciális vásárló elér odáig, hogy vágnyi fog a termékre, tehát *vágyfelkeltéssel*, s végül a *tettek mezejére lépés*, azaz amikor érdeklődünk, utána is keresünk a reklámozott dolog után.³

1. ábra Egyiptomi falfestmény

2. ábra Indiai "rock art" sziklafestmény

¹Thomán Angéla: Magyar nyelv 7., 45. fejezet (129. oldal, 1. bekezdés)

² Koralewsky Vilmosné: A reklám (2, 4. oldal)

³ Szigetnyi tudás: A reklámozás és a reklámok története (14-20. bekezdés)

3. ábra A legrégebi írásos hirdetés

Talán nem is gondolnánk azonban a reklám története egészen az őskorig nyúlik vissza, amikor is még nem tudatosan történt. Fejlődésében nagy szerepet játszottak az egyiptomiak, Gutenberg és az angolok. Az ősi idők egyik legnépszerűbb hirdetési módja a falfestés és a sziklafestés az úgynevezett rock art volt, melyeket visszalehet vezetni i.e. 4000-ig.⁴

Az egyiptomiak a papirusz hirdetési technikát használták, és tőlük származik a legrégebi írásos hirdetés is, ami egy papiruszra írt reklámszlogen volt, melyet egy Hapu nevű szövetárúsító írt, azzal a céllal,

hogy megtalálja az elszökött Sém rabszolgáját. A megtalálónak egy egész darab aranyat ígért, ha visszaviszi üzletébe, ahol a legszebb szövetek vannak minden ember számára. Így reklámozta üzletét és egyben hívta fel a figyelmet is.⁵ A legrégebi kültéri „nyomtatott” reklám pedig Kínából a Song-dinasztia idejéből való bronz nyomótábla, amelyen a Liu család népszerűsítette tűboltját.⁶ A táblán látható a cég jelképe egy fehér nyúl gyógyszerüzővel. Az ókori Rómában a gazdagon mintázott és fehérre festett épületek falain hirdettek vörös vagy fekete színezéssel. Később pedig a 3. században a következő reklámszlogen által jött létre valószínűleg a történelem első világító reklámhirdetése: "A nálunk fogyasztott bor forróbbá teszi a szerelmet.", a feliratot egy olajméccsessel világították meg. Az első újságot is a rómaiak adták ki Acta Diurna névvel. Az első ilyen „lapszámok” i.e. 130 körül íródtak, a piacok, fürdők, fórumok oszlopain, majd az I. évszázad folyamán már papiruszra írták ezeket és azt függesztették ki.⁷ Ezt

4. ábra Az első nyomdagép

követően a következő nagy mérföldkő a reklám történelmében 1483-ban volt, amikor Gutenberg

---

4 Courtneywalkerualfmp: History of advertising (1. bekezdés)

5 Trip travel blog: The oldest advertisement in the world found in Thebes, Egypt | Did you know that (6. bekezdés)

6 Tokár Tamás Zalán: Reklámok Gutenberg előtt (8. bekezdés)

7 Mokaszin13: Így marketingeztek az ókori rómaiak (2,6, 7, 8 bekezdés)

létrehozta az első nyomdagépet, így a reklámhirdetések, szórólapok széleskörben el tudtak terjedni, ez pedig megnyitotta az utat a reklámozás egyik leghírhedtebb formájának a plakátművészetnek.⁸

A plakát leginkább kültereken van jelen, tehát egy kültéri tömegmédiium, amely célja a figyelemfelkeltés és meggyőzés egy adott termékről, szolgáltatásról, eseményről vizuális módszerekkel. Kibontakozása az ősi Japánban volt vallási eredettel, amikor a papok kezdtek el cédulákat osztogatni, rajtuk vallásos szövegekkel. Később a tudomány fejlődésével a cédulákra fametszetes képek is kerültek, ami még inkább hasonlóságot tett őket a mai plakátokhoz.⁹ A plakát nagyon lassan terjedt talán köszönhetően az írás, olvasás tudatlanságának vagy esetleg az efféle művészetek korlátozásának, mint pl. Franciaországban az 1600-as évek közepén. Kibontakozásának talán-talán szikrái, ha lehet így nevezni a 17. században volt különböző cirkuszisták által, akik a műsoraikat hirdették változatos plakátjaikon, melyre csak legutoljára

5. ábra Show of a handicapped person

6. ábra Engraving of the legendary tower of Babel

kerültek fel a helyszínek és a dátumok. Ezek aztán nagyon elterjedtek Európa számos országában, azonban egyre rosszabb minőségben a sok másolási kopás miatt.¹⁰ Ezt nagyban javította az Európában, csak a 18. században elterjedt réz és fametszet technika, mellyel feketén-

8 M. Laura: A reklám története I. – az első korszak (2-6 bekezdés)

9 Zala Tibor: A grafika története (94 oldal, 1. bekezdés)

10 Romsits Ádám: A meggyőzés eszköze, angol plakátok az első világháborúban (10. oldal, 3. bekezdés)

fehéren lehetett plakátokat nyomtatni. A fametszet technika során egy csiszolt falemezre rárajzolták a rajzokat, majd azokat a vonalak mellett úgy vészték ki speciális vésőkkel, hogy azok kiemelkedjenek, ellenben a rézmetszéssel, ahol már egy rézlapba metszik bele a vonalakat és azok nem türemkednek ki, hanem a mélyedésekbe kerül a tinta. Érdekesség a fametszet technikával kapcsolatban, hogy Gutenberg is használta a Biblia nyomtatásakor. Ezen eljárásokkal kezdetben leginkább könyveket reklámoztak és a könyv borítóját jelentették meg rajta vagy pedig a könyvekből különböző illusztrációkat. A következő két plakát fa és rézmetszet technikával készült. Az első képen egy fametszettel készített plakát van barna papíron, azonban a szerzője ismeretlen.

Annyit lehet róla tudni, hogy a „Show of a handicapped person” illusztrációs lapból van az 1850-es évekből. A második plakátunk már rézmetszet technikával készült valamikor a 18. század végén és egy akkori angol bibliából van, a Babel tornyot ábrázolja, a szerző szintén ismeretlen. Ahogy telt az idő a század végére szinte eltűntek a réz és fametszetes, valamint illusztrált plakátok, mivel előállításuk nagyon drága volt. A helyüket a litográfiai plakát vette át. Az ilyesfajta technikával készült reklámhordozók egy mészkőnyomat segítségével jöttek létre. Ezen technika feltalálója Alois Senefelder.¹¹

7. ábra Toulouse Lautrec-Jardin de Paris

8. ábra Alfons Mucha- Gismonda

9. ábra Jules Chéret- Álarcos az operában

11 Földvári Melinda: A színes nyomtatás történelmi előzményei. (7. 8. 10. 11. bekezdés)

Az első igazi plakátművész a francia Jules Chéret volt, aki több mint ezer plakátot készített nagy hatást gyakorolva a kortásaira. Fő motívuma a párizsi nő. A műveinek jellegzetességei a ragyogó színek, harmonikus tónusok és tiszta formák.

Majd a 19. század végének egyik nagy plakátművésze volt Toulouse Lautrec, az ő plakátjai mondhatni egyszerűek voltak, ugyanis mindig a lényegre ragadta ki és azt is festette meg rajtuk. Az egészét általában mindig egy személy köré építette, függő vonalvezetéssel és jól kidolgozott, egybefüggő színtelületekkel.

Ez idő tájt Londonban megrendezésre került az első plakátkiállítás 1894-ben. Ezzel egyidejűleg pedig egy mindenképpen említésre méltó plakátművész bontakoztatta ki szárnyait és nyert elismeréseket Gismonda című plakátjával, mely által a század legsikeresebb plakátművésze lett titulálva, a modern, elkülönült művészi formák megtestesítésének nagy mestere Alfons Mucha.

Az első világháború kitörésekor a televízió és rádió hiánya miatt a plakátok bizonyultak leginkább bevált módszernek a tájékoztatásra. Itt hirdethették a katonák besorozását vagy akár a háború ellen is kampányolhattak velük és így jelentek meg a háborúellenes plakátok. A második világháború után elkezdtek az emberek a plakát történetével foglalkozni és számos kiállítás is létrejött e célból. Ez annak köszönhető, hogy a háború után igencsak fellendült a plakátkészítés főként Svájcban, Japánban és Lengyelországban.¹²

10. ábra Békét a világnak

---

¹² Zala Tibor: A grafika története (94-97 oldal, 102. oldal, 3-4. bekezdés)

II. Milyenek lehetnek a plakátok?

Mint tudjuk a plakátok a szabadtéri reklámok közé tartoznak, azon belül is a legelterjedtebbek és számos fajtájuk létezik. Különböznek mind méretük mind hatásuk tekintetében. Miként a plakátok csak egy egyszeri üzenet közvetítésének erejéig alkalmasak, ugyan is többnyire az emberek csak néhány másodpercig, jobb esetben akár egy-két percig látják, nagyon fontos, hogy könnyen megjegyezhető és emlékezetes legyen. Kiemelkedően fontos-e szempontból, hogy milyen helyen van a plakát, minél forgalmasabb az adott hely annál hatásosabban és könnyebben éri el a célját. Viszont-e plakátok nagyon sokfélék lehetnek és több szempont szerint csoportosíthatóak. Például témája szerint lehet társadalmi, politikai, gazdasági és kulturális.¹³

Politikai- Ez a plakátfajta főként valamilyen beállítást, nézetet és etikát akar az embereknek eladni. Legfontosabb, elsődleges célja mind ezen cselekvések beteljesítése. Ezen plakátok a politikáról, etikáról, szocializációról és vallási témákról szólnak. A politikai plakát azontúl, hogy döntés elé állítja a nézőt, képes elhitetni is, hogy a változás lehetséges és a döntés rajtuk áll. Hogy mi fog rajta szerepelni, mi lesz a mondanivalója, azt a politikai cselekvések határozzák meg, viszont ma már szervezetek is használják a közérdekében. Általában céljaik elérése érdekében kisebb-nagyobb sokkhatásokat alkalmaznak.¹⁴ Főleg a háború idején nagyon elterjedtek a propaganda plakátok, melyek célja a meggyőzés és a motiváció volt. Ilyen volt például a második világháború idején a Rosie the Riveter/heggesztő plakátok, melyek a nőket gyári munkára ösztönözték.¹⁵

Társadalmi- Az ilyen plakátok többnyire nagyon határozottak, felszólítanak és figyelmeztetnek mind ezt a társadalomért. Célja, hogy ösztönözzön és hatással legyen a nézőre.

Gazdasági- A gazdasági plakát a gazdaságon belüli témákkal foglalkozik.

Kulturális- Ezek a plakátok kulturális eseményeket, például kiállítást, színházi előadást hirdetnek.¹⁶

Vannak még külső és belső elhelyezésű plakátok. A **külső elhelyezésűek** az utcán, tereken sok emberhez tudnak eljutni, valamint rövidek és lényegretörőek, míg a **belső elhelyezésű** plakátok sokkal inkább részletesebbek, több információval.

Óriásplakát

---

13 Sulinet: Plakátok (1. bekezdés)

14 Csilla Fodor: A plakát története. A plakát születése (12-13 oldal)

15 About The Canadian War Posters Collection (1. bekezdés)

16 Földy Erika: Kulturális plakátok számítógépes tervezése (30. oldal, 1-3 bekezdés)

Külterületen az utak mentén, vagy a házak falán elhelyezett reklámhordozó. Leggyakrabban ezekkel találkozhatunk.¹⁷

City-light plakát- Leginkább aluljárókban vagy megállóknál, bevásárlóközpontokban vannak. Mindkét oldalán belülről megvilágított plakát van. Részletes, mivel az emberek általában több időt foglalkoznak vele.

Plakáthenger- Egy ilyen hengerre több plakát is fér. Egyre gyakoribbak a city-lighthoz hasonló megvilágítással rendelkezők.

Kandeláber reklám- Lámpaoszlopokra vannak helyezve és többnyire megvilágítottak. Üzletek és éttermek hirdetésére szokták használni.

Falra ragaszthatóak- Csúnyán fogalmazva az emberek számára szinte jelentéktelenek, már-már egyáltalán nem fordítanak rá figyelmet és hatásuk is kérdéses, rövid élettartam jellemzi őket.

Egyéb plakátok- Metróban, kapaszkodón stb.¹⁸

Filmplakát- Manapság már sok filmhez készítenek plakátokat, melyeket el is lehet adni. A világ legértékesebb moziplakátja az 1931-es Frankenstein plakát.

Utazási plakát- E plakát javasolhat csak úticélt vagy pedig emelet reklámozhat is valamit, minden a tervezésen múlik.

Vasúti plakátok- Mikor megjelentek Nagy-Britanniában az első vasutak, a menetrendet, szolgáltatásokat, útvonalakat nyomtatott lapokon hirdették. 1905-ben egy új vasúti plakátstílust jelent meg Norman Wilkinson által, mégpedig azért, mert az úti cél tájait le is rajzolta a lapokon.

Esemény plakát- Ahogyan a neve is mutatja, különböző események hirdetését szolgálja, azonban ezek kevésbé népszerűek.

Box plakát- A box helyszínének könyékén használták, dátummal, árával és a mérkőzésben résztvevő személyek képeivel, nevével. Mérete általában 18x22 inch volt.

Koncert, zenekar plakát

Pin-up plakát- Vonzó nők, pin-up lányok képeivel ellátott poszterek.

Publikációk, könyv plakátok- Az adott könyv szövege elhelyezve a plakáton.

Képregény plakátok- Ez a plakátfajta a képregények népszerűségét követően jelent meg 1960-70. Az akciófigurákat ábrázolták rajta valamilyen cselekvés közben. Mivel kevés példányszámban gyártották nagyon népszerű volt.

Formai követelmények

---

17 PPKE - A plakát, mint a kereskedelem és az ipar vizuális eszköze (9. oldal)

18 Sulinet: Plakátok (2. bekezdés)

Formailag a plakát lehet figurális, tipográfiai és szöveggel ellátott figurális. A figurális plakátnál mivel csak képek vannak ezért a kép az információhordozó. A tipográfiai, azaz betűplakát esetében a választott betűtípusnak passzolnia kell a plakát mondanivalójához és stílusához. Olvashatónak és érthetőnek kell lennie ezért a szöveget tagolni kell. A szöveggel ellátott figurális plakátoknál a szöveg és a kép stílusa mindenképp összeegyeztethető kell, hogy legyen. Fontos szempont, hogy a kép és a szöveg kiegészítsék egymást az értelmezésben. A plakát emberekre gyakorolt hatásai közül e 3 a legfontosabb: figyelemfelkeltés, megértés meggyőzés. Legfontosabb ezek közül is a **figyelemfelkeltés** és ahhoz, hogy ez sikerüljön a tervezéskor ezt a három fő eszközt kell figyelembe venni: kompozíció, színek és ritmus.

A kompozíció feladata, hogy a vonalakkal és a formákkal a lényegre irányítsa a figyelmet. Ha ez sikerül a figyelem a lényegre irányul és a plakát érthetővé válik a szemlélő számára.

Minden színnek jelentése van és más hatása, ezért ugyanúgy a plakátkészítéskor is nagyon fontos milyen színeket használunk. A figyelemfelkeltés egyik fontos eszköze a komplementer színpárok, azaz sárga, lila, piros, zöld, kék, narancs használata.

A ritmus szó alatt a plakátnál a szavak és a formák egységes változást kell érteni.

Megértés

Ahhoz, hogy megvalósuljon kell, egyszerűség, áttekinthetőség, olvashatóság és tömörség. Majd pedig a plakát végső céljaként a **meggyőzés**, mely ezen felsorolt feltételek és célok által következhet be.¹⁹

III. Általános módszertani útmutatók a vizuális nevelési órákon

A művészet a modern társadalom szerves része, az ember egész életét befolyásolja. Az esztétikus személyiség neveléséhez nagy figyelmet kell fordítani a nevelési folyamatra, azon belül is a művészeti nevelésre. Művészeti nevelés alatt azt a folyamatot értjük, amikor az emberiség vagy egy adott ország népének a kultúráját sajátítjuk el, amely fontos része a személyiség, kreatív szellemi és érzelmi gazdagságának, fejlesztésének és formálásának. A Művészetet, mint oktatási ágat külön "Képzőművészet" és "Zeneművészet" tantárgyak vagy egy integrált "Művészet" kurzus valósítja meg. Azt, hogy melyik opcióval élnek az oktatási intézményen múlik, választhat külön zene és képzőművészeti kurzusokat vagy egy integrált "Művészet" kurzust. Jelen esetben én az integrált művészeti oktatásba szeretnék belelátni és elemezni az ukrán iskolákban. Az Ukrán Oktatási és Tudományos Minisztérium 2022-es „Művészet” tantárgyi programja alapján a művészetnek, mint integrált tantárgynak a célja a gyermek személyiségének átfogó művészi és esztétikai fejlesztése, a kulturális értékek asszimilációja a művészet tanulási folyamatában; a hazai és külföldi művészeti örökség tiszteletére nevelés; a személyes és társadalmi életben a művészi és kreatív önkifejezéshez szükséges kulcs-, művészeti tantárgyi és tantárgyközi kompetenciák kialakítása. A „Művészet” program alapelvei a következők lehetnek:

- I. szisztematikusság, folytonosság, linearitás, integrálás a tartalom felépítésében, amikor a zene és a vizuális művészet domináns tartalmi vonalai szisztematikusan és következetesen, egy emelkedő vonal mentén, osztályról osztályra fokozatos nehezítéssel valósulnak meg.
- II. kompetencia alapú megközelítés, a hallgatók kulcs, tantárgyi és kereszttantárgyi kompetenciáinak kialakítása.
- III. a tanulók oktatásának, nevelésének és fejlesztésének egysége a művészet segítségével, a nevelői-oktatói tevékenység és a tanórán kívüli esztétikai és nevelőmunka kapcsolata.
- IV. a művészeti ismeretek és ötletek integritása, érzelmi és értékbeli attitűdök, készségek és kreativitás.
- V. dialogikusság, formák, módszerek változatossága.

A tanulók művészeti ismereteinek integrálása az alábbi szinteken valósul meg:

- I. spirituális és világnézeti
- II. esztétikai és művészi
- III. pszichológiai és pedagógiai

A 2022-ben megújított munkaterv, már fejlesztési szintekre bontja a Művészet tantárgy programját, így 1-2. osztály és 3-4. osztályra két külön dokumentumban fogalmazódik meg a

tanulók vizuális nevelése, kitérve a korosztályos és tematikus tanításra. Bár a program megújult formájában, de a 2018-s programtervben bemutatott témaköröket követi, így a korábban kiadott tankönyvek megfelelnek az új programban leírtaknak is.

A „Művészet” program tartalma, fejlesztési célokat tekintve a következő összetevőket tartalmazza:

- 1) **MŰVÉSZETI TEVÉKENYSÉG** a tanulók gyakorlati művészi és alkotó tevékenysége, önmegvalósítás a művészet területén
- 2) **BEFOGADÁS ÉS ÉRTELMEZÉS** Műértelmezés és műalkotások észlelése, elemzése-értelmezése és esztétikai értékelése
- 3) **MŰVÉSZETI KOMMUNIKÁCIÓ**-esztétikai és művészi bevezetés, fogalmak és kifejezések tanulása által

A "**Művészeti tevékenység**" tartalomsor a tanulók kreativitásának és művészi képességeinek fejlesztését célozza a különböző művészeti ágak művészi nyelvének alapjainak gyakorlati elsajátításán, valamint a művészi és kreatív önkifejezési módokon keresztül. Ez a tartalom a tanulók művészi képalkotás, improvizáció és a környezet esztétikai átalakításának különböző kifejező eszközeinek használatára való képességének kialakításán keresztül valósul meg.

A "**Befogadás és értelmezés**" tartalomsor a műalkotásokban tükröződő értékek megismerését célozza. Megvalósítása magában foglalja a tanulók érzelmi szférájának fejlesztését, az esztétikai élmény gazdagítását, a művészet észlelésének, elemzésének, értelmezésének, értékelésének képességének kialakítását, érzelmi és értékes attitűdöt mutatva a művészet iránt.

A „**Művészeti kommunikáció**” tartalomsor megvalósítása a hallgatók művészetten keresztüli szocializációját, „én” -jük (művészi eredményeik és képességeik) tudatosítását célozza. A tartalmi vonal lehetővé teszi a tanulóknak az önmaguk és eredményeik bemutatásának, kritikai értékelésének képességét, kölcsönhatásba lépni másokkal a művészetten keresztül a környezetben, különösen különböző kulturális és művészeti eseményeken, beszélgetéseken stb., valamint elképzeléseket formálni az érzelmi állapot művészetnek köszönhetően történő szabályozásának lehetőségeiről és módjairól.

A művészet elsajátítása az általános iskolában a kompetencia, a személyes orientáció, a tevékenység, a játék és az integratív megközelítés elvén alapul.

A művészet hozzájárul a kulcskompetenciák kialakításához, különösen az alábbi folyamatokban:

1-2. osztály:

- a művészet benyomásainak szóbeli kifejezése; saját művészi, alkotó tevékenység érett véleményezése és értékelése (államnyelvi folyékony/ anyanyelvi kommunikációs képesség) segítségével.
- elemi számítások végzése (például arányok megállapítása, mérőszám meghatározása, felvételi ritmus stb.) (matematikai kompetencia).
- a környezeti és a természeti jelenségek megfigyelése, kutatása, művészeti úton történő reprodukálása (természettudományi, mérnöki és technológiai kompetenciák, környezeti kompetencia);
- az információs technológiák önálló (vagy felnőtt segítségével) alkalmazása művészi információszerzés, művészi alkotás (információs és kommunikációs kompetencia) céljából;
- a saját művészi érdeklődési körének, teljesítményének és szükségleteinek meghatározására való képesség kialakítása; az idő megfelelő felhasználásának vágya tudásra, érzékelésre, művészetalkotásra (élethosszig tartó tanulás);
- együttműködés másokkal, különösen művészeti rendezvényeken való részvétel, barátok, szomszédok környezetének díszítése; a személyes és kollektív eredményekért való felelősség megnyilvánulása; a művészet élvezeti felhasználása (saját érzelmi állapot befolyásolása) (a demokrácia, az igazságosság, az egyenlőség, az emberi jogok, a jólét és az egészséges életmód eszméihez kapcsolódó állampolgári és szociális kompetenciák, az egyenlő jogok és esélyegyenlőség tudatában);
- a néphagyományok, a szülőföld művészetének elsajátítása; toleráns hozzáállás a különböző népek művészetéhez (kulturális kompetencia)
- a kreatív kezdeményezés megnyilvánulásai és a megvalósításra irányuló erőfeszítések, különösen a gyakorlati művészi és alkotói tevékenységben (egyéni és kollektív) való megvalósítás révén; saját művészeti teljesítmények (vállalkozási és pénzügyi ismeretek) eredményeinek bemutatása;
- az új ötletek megvalósítása iránti vágy feltárása (innovativitás).

A művészetoktatási terület integrált kurzusok vagy tantárgyak révén valósítható meg az egyes művészeti típusokban: például zene, képzőművészet stb., feltéve, hogy a szakterülettől elvárt összes eredmény megvalósul a tanulmányi ciklus során.

3-4. osztály:

- művészeti benyomások szóbeli kifejezése; saját művészi, alkotó tevékenység felnőtt véleményezése és értékelése (államnyelvi folyékony ismerete/ anyanyelvi kommunikációs képesség) segítségével;

- idegen eredetű művészeti terminológia alkalmazása a művészeti alkotások értelmezési folyamatában (idegen nyelvű kommunikáció);
- kapcsolatok kialakítása a művészet eszközei között, elemi számítások elvégzése a művek művészi kifejezőképességének magyarázatára (például a műrészek aránya, a zenei mérőszám meghatározása, a tánc mozgásának ritmusának, szimmetriájának/aszimmetriájának rögzítése stb.) (matematikai kompetencia);
- a környezet és a természeti jelenségek megfigyelése, kutatása, művészeti úton történő reprodukálása (természettudományi, mérnöki és technológiai kompetenciák, környezeti kompetencia);
- az információs technológiák önálló (vagy felnőtt segítségével) alkalmazása művészi információszerzés, művészi alkotás (információs és kommunikációs kompetencia) céljából;
- a saját művészi érdeklődési körének, teljesítményének és szükségleteinek meghatározására való képesség kialakítása; az idő megfelelő felhasználásának vágya tudásra, érzékelésre, művészetalkotásra (élethosszig tartó tanulás);
- együttműködés másokkal, különösen művészeti rendezvényeken való részvétel, barátok, szomszédok környezetének díszítése; a személyes és kollektív eredményekért való felelősség megnyilvánulása; a művészet élvezeti felhasználása (saját érzelmi állapot befolyásolása), a néphagyományok elsajátítása, a szülőföld művészete; toleráns hozzáállás a különböző népek művészetéhez (a demokrácia, az igazságosság, az egyenlőség, az emberi jogok, a jólét és az egészséges életmód eszméihez kapcsolódó állampolgári és szociális kompetenciák, az egyenlő jogok és esélyegyenlőség tudatában);
- a kreatív kezdeményezés megnyilvánulásai és a megvalósításra irányuló erőfeszítések, különösen a gyakorlati művészi és alkotói tevékenységben (egyéni és kollektív) való megvalósítás révén; saját művészeti teljesítmények (vállalkozási és pénzügyi ismeretek) eredményeinek bemutatása;
- az új ötletek megvalósítása iránti vágy feltárása (innovativság).

A kulturális kompetencia, mint a művészeti oktatás területének központi eleme, szerves részét képezi más kulcskompetenciáknak. A művészetoktatás területe integrált kurzusok vagy tantárgyak révén valósítható meg az egyes művészeti ágak számára: például zene, képzőművészet stb. az egész képzési ciklus alatt.

A Művészetek tantárgyi programja szerint az oktatást igénylők várható tanulási eredményei és a képzés tartalma az elemi osztályokban a következők lehetnek:

Ezen összetevők mind-mind a tanulók olyan tulajdonságainak fejlesztésére irányulnak, mint a kezdeményezőkézség, az aktivitás, az önállóság, a kreativitás. Ezeket a célokat jól segíthetik a különböző játékok, interaktív, probléma észlelési technológiák. Az iskolában alsó osztályokban tanítási évenként 70 művészeti óra engedélyezett heti 2-szeri beosztással, a 70 órából 8 óra tartalék időnek minősül.

Most pedig nézzük meg milyen oktatási témák és vezető feladatok vonatkoznak a diákokra évfolyamonként.

A tanulóknak első osztályban a tematikus tanterv szerint foglalkozniuk kell az elképzeléseik kialakításával a környező világ szépségéről, tele hangokkal, színekkel, vonalakkal, mozdulatokkal, gesztusokkal. Meg kell ismerkedniük a zene, a vizuális és szintetikus művészetek (színház, koreográfia, mozi) művészi nyelvének fő elemeivel. Művészi képek létrehozása különféle művészi eszközökkel a gyakorlati tevékenység során. A művészeti formák kölcsönhatásainak megismerése. A művészet és az élet összefüggéseinek tudatosítása, a gyermek belső világa az „Én, mint művészet” rendszerben.

2. osztály: A tanulók elképzeléseinek kialakítása a művészet évszakairól (ősz, tél, tavasz, nyár) és az ukrán nemzeti ünnepekről, rituálékról, művészeti hagyományokról. A környezet szépségének művészi képekben való megjelenítési lehetőségeinek tudatosítása, összefüggések keresése a "művészet-természet" rendszerben. A tanulók művészi és kreatív megnyilvánulásainak növelése.

3. osztály: A tanulók tudatosítása az ember belső világával különböző művészeti ágak segítségével, megismerkedtetve velük a saját kis világuk művészi és figurális megtestesülésének sajátosságait, úgy, mint a gyermekfolklor, mesék és rajzfilmek, fantázia, kalandok, valamint a humor a művészetben. Meg kell, hogy ismerkedjenek olyan kifejező fogalmakkal, mint a lírai, komikus, fantasztikus, heroikus, drámai, epikus. Elképzeléseik kialakítása különböző erkölcsi tulajdonságokról: hazaszeretet, kedvesség, barátság, hűség, együttérzés. Az emberi kapcsolatok gazdagságának, összefüggéseinek művészi és figurális reflexiók lehetőségeinek megértése a művészetben a "művészet és az ember" rendszerben. Egyéni esztétikai élmény gazdagítása a művészi és alkotó tevékenységben, tehát ássák meg a gyönyört a más és a saját munkájukban is és szeressék azt.

4. osztály: A tanulók ismereteinek bővítése, elmélyítése az ukrán nép művészetéről, az Ukrajnában élő népekről, valamint a világ más népeiről. A műalkotások tartalmi és formai egységének értelmezése, az emberi érzések és magatartási formák művészi kifejezési módjainak sokszínűsége. Alapfokú elképzelés és tudás kialakulása a művészet fejlődésének történeti és földrajzi elhelyezkedéseiről. A tanulók tudásának általánosítása a művészetek műfaji

sajátosságairól, művészi és figurális nyelvének sajátosságairól. A tanulók művészethez való érzelmi és értékes attitűdjének fokozása a művészi és alkotói önmegvalósítás minden feltételének biztosítása. Különböző összefüggések megértése a "művészet és kultúra" rendszerben.

Ha ezeket a feladatokat és témaegységeket sikerül véghez vinniük és elsajátítaniuk, a gyerekek kellően képzettek és felkészültek lesznek ahhoz, hogy a művészetnek egy új, tágabb oldalát kezdjék el megismerni és feltárni a következő évfolyamokban.²⁰

Viszonyítási pontként a saját óraterveimhez, melyben szintén plakáttevékenységekhez kapcsolódó tervet szeretnék összeállítani és levezetni, szeretném értelmezni és elemezni a magyarországi Oktatási és Fejlesztő Intézet Vizuális kultúra programjában fellelhető különböző művészethez kapcsolódó óravázlat javaslatokat 1-4. osztály számára, hogy hogyan is néz ki egy az ukrán oktatási program javaslatától eltérő óratervezet. Vannak közöttük kifejezetten plakát cselekményekhez kapcsolódóak is, azonban csak az 1. és 2. osztály számára, így azokat fogom átnézni. Az óravázlatok szerzője Nagy Krisztina.

Első osztályban a „Tájékozódás a virtuális terekben” című témakörből a „Videójátékokkal összefüggő élmények feldolgozása” című témát dolgozták fel. Az óravázlat egy 2x45 perces órát ölel fel. Az első 10 percben a tanár beszél röviden a videójátékokról, hogy mi is az és elmondja miről fog szólni az óra, majd különböző állításokra kell válaszolniuk a videójátékokkal kapcsolatban. Például: „Engedélyt kell kérnem, ha videójátékkal szeretnék játszani.” „Interneten keresem a játékokat / a számítógépen, Xbox-on, Playstation-on rajta van a játék.” Ez a feladat egy nagyon jó kis önismeretként szolgál a diákoknak is és a tanár is többet tud ezáltal a videójáték használati szokásaikról. Következően beszélgetnek arról, hogy ki milyen videójátékkal szeret játszani és miért. Ez fontos eleme a gyakorlati résznek, mivel ez alapján fognak kialakulni különböző csoportok. Minden csoportba olyan gyerekek kerülnek, akik hasonló játékokat szeretnek játszani. A feladatuk az lesz, hogy készítsenek egy nagy képet a kedvenc videójátékaikról. A kép, amelyet készítenek egy plakátnak is megfelelhet például egy videójáték csoport plakátjaként. Egy A3-as lapra dolgoztak színesceruzával, filccel, zsírkrétával és a tanártól kapott újságokból is vághattak ki figurákat, alakzatokat és felragaszthatták a plakátjukra. Az óra az elkészült munkák bemutatásával és megbeszélésével zárult.

Második évfolyamon „A biztonságos internethasználat szabályai” témával foglalkoztak. Az óra célja a tudatos internethasználat megtanulása, saját internethasználati szokásaik megismerése. Az időkeret itt is 2x45 perc. Az óra egy állításos játékkal kezdődött „Hogyan internetezem?”

---

²⁰ Міністерства освіти і науки України: Типова освітня програма, розроблена під керівництвом Савченко О. Я. 3- 4 клас (87-100 oldal)

címmel. A tanár helyeket jelöl ki az állításoknak és mindenkinek oda kell állnia amelyik igaz rá. Példák az állításokra: „anyukámmal/apukámmal / testvéremmel /egyedül szoktam internetezni”, „annyit használom az internetet, amennyit akarom / a szüleim mondják meg, mennyi ideig használhatom”, „ismerek szabályokat az internetezéshez kapcsolódóan/nem ismerek szabályokat” Ezáltal a feladat által jó láthatóvá válnak a tanulók internethasználati szokásaik. Ez után következik a csoportalakítás 4-5 fő létszámban. Ez után minden csoport kap egy-egy feladatlapot rajta lévő helyzetekkel és a hozzájuk kapcsolódó válaszokkal, melyek közül ki kell választani a megoldást. Példa a feladatlapról:

„Peti egy ismeretlentől kap egy kedves e-mailt (elektronikus levelet) a számítógépen, Feri bácsi aláírással. Az e-mail írója megkérdezi Petitől, hogy hol lakik, és hogy mikor mennek nyaralni. Mit tanácsoltok Petinek? „

- A) Nyugodtan írja meg neki a lakcímét, de a nyaralásról ne írjon semmit!
- B) Ne válaszoljon az e-mail-re, hiszen nem ismer semmilyen Feri bácsit!
- C) Megírhatja a lakcímét és a nyaralást is, mert egyik sem titok.

Majd a tanár felolvas 4 szabályt és el is helyezi azokat a teremben, ami a kiosztott helyzetekhez kapcsolódik. Példa a szabályokból:

„A neved, címed, mobilszámod megosztása másokkal olyan, mintha a lakáskulcsodat adnád oda valakinek! Ne küldd el ezeket még akkor sem, ha valaki kéri!”

A csoportoknak pedig ahhoz a szabályhoz kell állniuk, amelyik szerintük a kapott helyzetükhöz kapcsolódik. A gyakorlati részben a kiscsoportok a szabályokhoz kapcsolódó montázsokat készítenek. A tanár ehhez, ad nekik egy rövid útmutatót, hogy mi is az a montázs és hogyan kell kinéznie. A rendelkezésre álló eszközeik: a szabályokhoz kapcsolódó kicsit ijesztőbb képek, újságlapok, színes ceruza, filctoll, zsírkréta, A3 rajzlap, olló, ragasztó. A csoportjukhoz tartozó szabályokat is bele kellett ragasztaniuk a munkájukba. A feladat végén megbeszélik az elkészült munkákat és annak részleteit²¹

---

²¹ Nagy Krisztina: Óraterv, Videójátékokkal összefüggő élmények feldolgozása, Magyarországi Oktatási Hivatal, 2012 (1-5 oldal)

Nagy Krisztina: Óraterv, A biztonságos internethasználat szabályai, Magyarországi Oktatási Hivatal, 2012 (1-7 oldal)

III.1 Plakát tevékenység első osztályban- Karácsonyi Ünnepség témában

Az első osztály a gyerekek számára igencsak meghatározó, hiszen itt kezdenek bele tanulmányaik legelső mozzanataiba, itt alakul ki a legelőször a kedvenc tantárgy fogalma, itt találkozhatnak legelőször megannyi új fogalommal, dologgal, történnel. Noha lehet, hogy a művészettel már találkoztak az óvodai évek alatt, itt, ettől az évfolyamtól kezdve kezdhetik el a művészet lépcsőzetes, folyamatosan egymásra épülő megismerését. Az első osztályosok számára 7 db új típusú integrált Művészet tankönyv lett elkészítve, magukba foglalva a zeneművészetet és a képzőművészetet egyaránt. Nagyon sok képpel és az óra témájához kapcsolódó dallal ismerkedhetnek meg Művészet órákon. A tanítási kritériumokat szem előtt tartva szeretnék egy a L. M. Maszol, O. V. Hajdamaka, O. M. Kolotilo: „Művészet Integrált kurzusú tankönyv a magyar oktatási nyelvű általános közép fokú tanintézetek 1. osztálya számára” c. tankönyvből a „A művészet egy csodálatos ablak a világra” című fejezetből a „Téli ünnepek” témára tenni egy óravázlat javaslatot. Az óravázlat nem a könyvben szereplő feladatokat és képeket tartalmazza, hanem egy önállóan kigondolt és összeállított feladat csoportból és tevékenységből áll.

Ezen művészet órán a diákok 1 db 45 perces óra keretein belül ismerkedhetnek meg röviden és lényegretörően a plakátművészettel, majd az óra túlnyomó részében egy karácsonyi plakát elkészítése a cél. Először szó fog esni a plakát fogalmáról és milyenségéről, fajtáiról azt vizuálisan szemléltetve. Az elméleti rész után hozzá látnak a plakát elkészítéséhez, amit közösen egy nagy csoportban fognak megtenni. Az elkészült plakátot a gyerekek az óra végén kiteszik az annak szánt helyre.

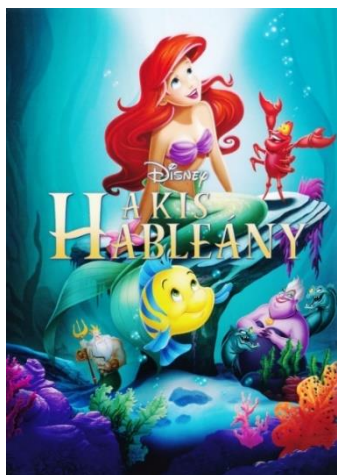
ÓRAVÁZLAT

Eszközök és anyagok: vetítőtábla, laptop, projektor, kék A1-es papír, színes lapok, fehér A4-es lapok, színes ceruza, filctoll, hibajavító, ecset, grafitceruza, ragasztó, olló.

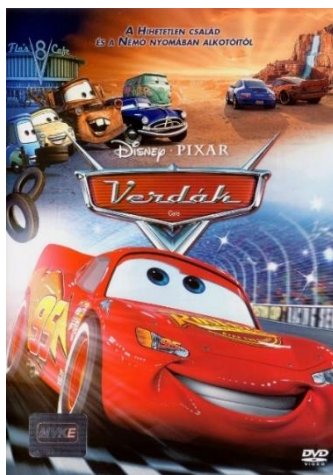
Cél: Megismerkedni a plakát történetével és annak fajtáival. Egy esemény plakát, azon belül egy karácsonyi ünnepséget hirdető plakát elkészítése.

3. perc Szervezés: Az óra első néhány percében az a céltom, hogy kialakuljon a tanár-diák kommunikációs helyzet. Ezt úgy igyekszem elérni, hogy bemutatkozás után olyan kérdésekkel indítom az órát, mint a: Hogy vagytok ma? Milyen nap van? Milyen kint az idő? Miket láttatok, amíg iskolába értetek? Láttatok-e esetleg kint képeket? Ezzel az utolsó kérdéssel szeretném a plakát fogalma felé terelni a szót.

10. perc Elméleti rész: Miután megbeszéltük, hogy láttak-e kint képeket vagy sem, megkérdezem, hogy hallották-e már azt a szót, hogy plakát, esetleg találkoztak-e már plakátokkal valahol. Ez így ilyen aprólékosan azért indokolt, mert a gyerekek életkorát tekintve nem lehetünk biztosak abban, hogy tudják-e mi az a plakát, mire kell gondoljanak olyankor, amikor azt a szót halják, hogy plakát. Itt röviden kapnak egy kis betekintést a plakátok világába. Először képeket vetíték nekik különböző plakátokról, hogy lássák mire gondolok. A képeket úgy válogatom össze, hogy lehetőleg olyanok legyenek, amikkel ők is találkozhattak.

11. ábra Mese plakát

12. ábra Mese plakát

13. ábra Film plakát

14. ábra Bolti, beltéri plakát

15. ábra Esemény, kültéri plakát

A képek bemutatása közben igyekszem megismertetni őket a plakát fogalmával:

A plakát egy olyan eszköz, kép, ami valamire felszeretné hívni az emberek figyelmét. A plakátokkal hirdetnek például filmeket, eladni kívánt termékeket vagy valamilyen eseményt, amit megfognak rendezni, ezeket esemény plakátoknak nevezzük. Vannak olyan plakátok, amelyek bent vannak és vannak olyanok is, amelyek kint, ezeket másnéven

-beltéri és

-kültéri plakátoknak nevezzük.

Amelyik valamilyen mesét hirdet azt mese plakátnak hívjuk, ami filmet azt film plakátnak. Hol találkozhattok ezekkel a mese és filmplakátokkal? Ti láttatok-e már ilyeneket? Láthatjátok, hogy a plakátok szép színesek, ezzel is magukra hívják a figyelmet. Fontos, hogy a kinézete összhangban legyen a mondanivalójával és a témájával, vagyis, hogy a plakáton szereplő minden kis részlet kapcsolódjon egymáshoz és akkor lesz szép. Általában leginkább csak képek szerepelnek rajtuk és kevesebb szöveg, viszont ami szöveg rajta van az rövid és mégis sokatmondó kell, hogy legyen, fel kell, hogy keltse a figyelmet. Ennek azért kell így lennie, mert legtöbb esetben egy plakátot csak pár másodpercig látunk és abban a pár másodperben nem jut idő sok szöveget elolvasni. Vagyis egy jó plakát lényegretörő és figyelemfelkeltő is egyben. Készíthetik őket kézzel és nyomtatni is lehet őket.

Az iskolák területén lehet-e találkozni valamilyen plakáttal? Akár kézzel készítettél vagy nyomtatottal?

Az elméleti rész után hozzá kezdünk a gyakorlati tevékenységhez, vagyis a karácsonyi ünnepséget hirdető plakát elkészítéséhez, amit a következő képpen képzeltem el:

Maga a plakát egy világos kép A3-as méretű papírra készül függőlegesen. A témájából adódóan a karácsonyhoz kapcsolódó dolgok szerepelnek rajta. Egy szobában az ablak előtt lévő karácsonyfát szerettem volna ábrázolni. A központi és fő része a plakátnak egy zöld kartonpapírból kivágott karácsonyfa lesz, rajta az osztály létszámának megfelelő színes díszgömbökkel, amelyekbe mindenki beleírja a saját monogramját. Ezeket a gyerekek vágják ki színes papírokból. A karácsonyfát 2 db girland öleli át, amin a cím fog szerepelni. A fa csúcsán egy sárga csillag díszleg rajta az osztály nevével. Az ajándékok sem maradhatnak el, hiszen a fa alatt, bal alsó sarkában szép létszámban azok is helyet kapnak. A jobb alsó sarokba kerül az információs szöveg úgy, mint a helyszín és az időpont. A papír felső közepén egy ablak szerepel, amelyen át a hóesést lehet látni ezt hibajavítóval rajzolt hópelyhekkkel ábrázolva. Az ablakot fokozatosan az aljzatig húzódó függöny öleli körbe, melyek lila, sötét rózsaszín és világos rózsaszín színűek. Minden a plakáton szereplő részletet a gyerekek saját maguk készítik el, természetesen a tanár végig felügyeli és irányítja a munkafolyamatokat, segítséget nyújt bennük. Egyedül a címet és az információs szöveget készíti el a diákok nélkül a tanár, hiszen a tanulók első osztályban még nem tudnak ennek megfelelően írni, így ez a feladat az oktatóra hárul.

A plakátkészítés sorrendje a következő:

1. Karácsonyfa megrajzolása.
2. A karácsonyfa kivágása és felragasztása a papírra.
3. A girlandok megrajzolása és kivágása, majd felragasztása a fára.

4. A díszek kivágása és felragasztása a fára.
5. Monogram beleírása a díszekbe.
6. Az ajándék dobozok megrajzolása és kivágása.
7. Az ajándékdobozok kifestése díszítése és felragasztása a papírra.
8. A csúcsdész megrajzolása és kivágása, majd felragasztása.
9. Az ablak megrajzolása.
10. Hópehelyek megrajzolása az ablakba.
11. A függönyként szolgáló színespapírcsíkok kivágása és felragasztása.
12. Az írott szöveg felírása.

30. perc Gyakorlati tevékenység: Ma egy kézzel készített plakátot fogunk közösen elkészíteni. Arra gondoltam, hogy mivel úgy is mindjárt karácsony és ünnepség lesz az iskolában is, készíthetnénk egy ezt az ünnepséget hirdető plakátot, vagyis egy esemény plakátot, amit majd, ha elkészül kiteszünk, hogy mindenki láthassa. Ti csináltatok-e már valaha ilyesmit? Szükségünk lesz színes papírokra, A4-es fehér lapokra, színes ceruzára, filctollra, grafitceruzára, ollóra és ragasztóra is. Először közösen megrajzoljuk a karácsonyfánkat, majd ki is vágjuk és felragasztjuk a plakátpapírunkra. Ügyeljünk arra, hogy a minden feladatba belegyenek vonva a gyerekek. A fa felragasztása után hozzá látunk a girlandok megrajzolásához és kivágásához, majd ezeket is felragasztjuk a fára, úgy, hogy azok körbe öleljék a fát. Ha ezzel megvagyunk a díszek kivágása következik, amit minden gyerek a neki tetsző színből vághat ki. A ragasztásuknál ügyeljünk arra, hogy a fa minden részére kerüljön dísz és harmónikus legyen a végeredmény.

A monogramokat fekete ceruzával minden gyerek beleírja a saját díszébe. Következik az ajándékok megtervezése, ennek kinézetét szintén mindenki maga döntheti el, egyedül arra kell ügyelni, hogy ne legyen túl nagy, hogy minden gyereké ráférjen a papírra. A díszítés és színezés történhet filctollal vagy színesceruzával is. Ezek szintén felkerülnek a plakátra a fa alá, ügyelve arra, hogy ne lépjük túl a neki szánt nagyságrészt. Következik a csúcsdész elkészítése, ami egy csillag lesz. Először megrajzoljuk grafitceruzával egy sárga papírra, majd kivágják és felragasztják a fa tetejére. Miután a plakát nagy része elkészült, hátra van még az ablak megrajzolása, ami azt a hatást kell, hogy keltse, hogy a fa mögött van. Az ablak fönről a fa második lombjának felső részéig ér. Hibajavítóval megrajzolják a hópehelyeket az ablakba.

Az utolsó díszelemként, pedig a függöny kerül fel, amit lila, sötétrózsaszín és világos rózsaszín papírcsíkok alkotnak. A ragasztás szintén a plakát irányának megfelelően függőlegesen történik, bentről kifelé haladva hosszabbodnak a papírcsíkok. A színek kintről befelé világosodva követik egymást. Legvégül a tanár felírja az írott szöveget. A girlandokba kerül a „*Karácsonyi*

ünnepség”, mint cím. A csúcspdíszbe az osztály neve, tehát „1. osztály”. Az alsó jobb alsó sarokba: *Helyszín: Kisdobronyi Líceum. Időpont: 2022. 12. 20.*

2. perc Az óra lezárása: Megbeszéljük mennyire sikerült teljesíteni az óra célját és milyen új fogalommal ismerkedtek meg. A plakátot kiteszik a neki szánt helyre. ²²

16. ábra Karácsonyi ünnepség 1. osztály plakátterv

²² L. M. Maszol, O. V. Hajdamaka, O. M. Kolotilo: MŰVÉSZET Integrált kurzusú tankönyv a magyar oktatási nyelvű általános középfokú tanintézetek 1. osztálya számára (58-59 oldal)

III.2 Plakát tevékenység második osztályban – Termés kiállítás témában

A tanulók ezen 2x45 perces óra által betekintést nyerhetnek röviden a plakát történelmébe és gyakorolhatják annak elkészítését, azon belül is egy a rendezvényekre szóló plakát elkészítése lesz a cél. Az óra első részében a diákok megismerkedhetnek röviden a plakát fogalmával, milyenségeivel. Aztán hozzákezdenek a plakáttevékenységük első részéhez, amikor is őszi leveleket terveznek grafikusán, majd vágják ki. Az óra a munkák összeszedésével zárul. A második 45 percben a diákoknak egy terméskiállítást hirdető plakátot kelessz készíteniük közösen. Hogy elképzeléseimet nyomatékosítsam összeállítottam 2 óravázlat javaslatot, melyben kifejttem, hogy hogyan képzelem el ezen órák levezetését és összetételét.

ÓRAVÁZLAT

1.óra.

Eszközök és anyagok: vetítőtábla, laptop, A4-es lap, grafitceruza, olló, tetszés szerinti falevelek.

Cél: Megismerkedni a plakát történetével és annak fajtáival. Egy esemény plakát, azon belül egy termés kiállítást hirdető plakát elkészítésének megkezdése.

2 perc Szervezés: Milyen nap van ma, milyen az idő, van-e hiányzó, milyen órához készültek elő? Ezen kérdések által rögtön elkezdődik a kommunikáció a tanár és a diákok között. Ezt követően az óra kapcsán meg kell, hogy ismerkedjenek a plakát figyelemfelkeltő és rendezvényekre szóló jellegével egy kicsi plakáttörténettel. Az órát nagyban segíteni tudja egy az ehhez a témához összeállított prezentáció. Ezeket azonban összeszedetten és érthetően kell megvalósítani, hiszen egy második osztályos gyerekeknek még nem olyan fejlett a szóincse és a szakszavak ismeretében sem szerezhettek még megfelelő tudást.

15 perc Ismerkedés a plakáttal: Képek kivetítése különböző plakátokról. Célja, hogy felmérjük, felismerik-e a tanulók, találkoztak-e már ilyenekkel, tudják-e, hogy mik ezek?

17. ábra Bolti plakát

18. ábra Kültéri plakát

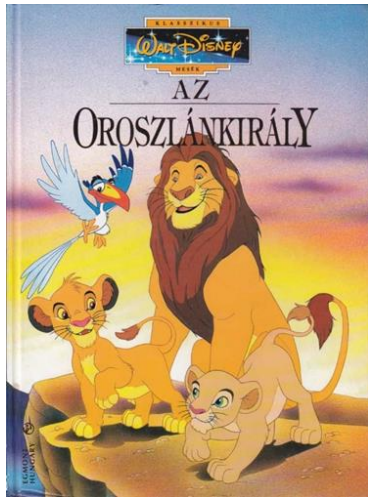
19. ábra Biciklizést népszerűsítő plakát

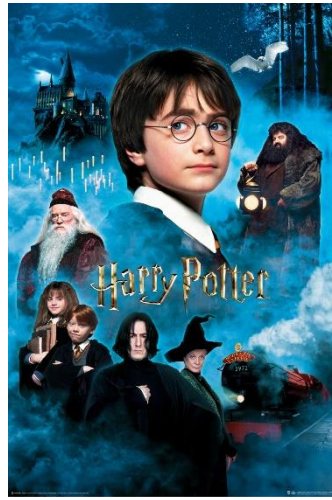
20. ábra A helyes kézmosást bemutató plakát

Elméleti rész: A plakát egy olyan nyomtatott vagy kézzel készített kép, hirdetmény, amely valaminek a reklámozására, bejelentésére, hirdetésére szolgál. Nagyon sok fajta plakát van, nagyon sok méretben. A feladata, hogy megismertesse és meg is szerettesse azt az adott dolgot, amit hirdet. Vannak olyan plakátok, amelyek valamilyen terméket szeretnének népszerűsíteni, hívjuk őket bolti plakátoknak. (Célszerű azonnal képpel is szemléltetni a különböző plakátokat, amelyekről szó esik). Ti láttatok-e már hasonlókat? Létezik olyan plakát, amely valamilyen eseményt reklámoz például egy koncertet vagy bármilyen más programot. Az ilyen plakátok rendezvény vagy esemény plakátok. Léteznek film vagy mese plakátok is. Nagyon sok ilyen plakáttal lehet találkozni a mozikban. Ezekkel hirdetik a filmeket és meséket.

21. ábra Meseplakát

22. ábra Filmplakát

23. ábra Eseményplakát

Egy plakátot legtöbb esetben csak pár másodpercig látunk és nem kezdjük el hosszasan nézni, éppen ezért fontos, hogy megjegyezhető és emlékezetes legyen. Ezt különböző színekkel, képekkel, alakzatokkal vagy akár a plakát mondandójával másnéven szlogenjével tudjuk elérni. Nagyon fontos az is, hogy ez a plakát milyen helyen van, ugyan is minél forgalmasabb helyen van, annál könnyebben éri el a célját. Általában a boltokban is az ajtók előtt szoktak lenni, hiszen ott láthatják a legtöbben.

24. ábra Bolti plakát

A plakát hatása még a méretétől is függ, mivel egy nagyobb plakátot könnyebben észreveszünk bárhol, mint egy kicsit. Elhelyezhetjük őket kint és bent is természetesen. Általában a benti plakátokon több információ szokott lenni. Ha ismertetésre került a plakáttörténet röviden következhet a gyakorlati tevékenység.

Az elképzeléseim alapján a következő képen állítottam össze a plakátot:

A plakát közepén egy levelekből és fapálcikákból összeállított termés fa szerepel. A levelek között vannak: fűzfalevelek, nyírfalevél, tölgyfalevél, akácfalevél, égerfalevél, juharfalevél és valamilyen a gyerekek által tervezett grafikus levél is. A leveleket ajánlott az alapján

kiválasztani, hogy melyek találhatóak meg az iskola környékén, így akár a gyerekekkel ki is lehet menni összegyűjteni azokat. A fa törzsét vékony faágak alkotják ezzel is jobban megszemélyesítve a termésfánkat. A termésfáról a termések az őszi gyümölcsök és zöldségek képében jelennek meg. Van köztük: lilahagyma, sárgatök, szőlő, alma, makk, paprika, kukorica, gesztenye, körte, szilva, karfiol, sárgarépa. A szempont, ami szerint választottam az volt, hogy milyen zöldségek és gyümölcsök találhatóak meg a mi környékünkön is és melyek azok, amelyeket a tanulók is ismerhetik, így ezáltal könnyebb azoknak az ábrázolása. A plakát bal oldalán szerepelnek a termésekből filctollal rajzolt gyümölcs és zöldségállatkák úgy, mint a káposzta nyuszi padlizsán fülekkel, egér burgonya testtel, sündisznó szőlő testtel és pálcika tuskékkal, pók gesztenyéből, szintén pálcika lábakkal. Ezek ábrázolásának a célja a kreatív gondolkodás és munka fejlesztése. A fa alatt egy horizontális vonallal elválasztva a fától lehullott levelek formájában levélnyomatok vannak, szintén a termésfa leveleiből. A levélnyomatokat el lehet készíteni vízfestékből vagy akár gouache festékből is a levelek eredeti színével megegyezően. A plakát címét a gyerekek vágják ki és ragasztják oda falevelekből. A plakáton a leghangsúlyosabb résznek a cím kell, hogy legyen. Az információs szöveg a plakát jobb alsó sarkába kerül. A gyerekek életkorából adódóan kézzel még nem tudnának szépen egy plakáthoz megfelelően írni, éppen ezért ennek feladata a tanárra hárul.

25 perc. Gyakorlati tevékenység: Készítettetek-e már valamikor valamilyen plakátot? Mivel közeleg a terméskiállítás, ezért arra gondoltam, hogy készítsünk közösen a ti osztályotok terméskiállítását hirdető plakátot, amit majd kiteszünk az osztály elé. Itt ki kell fejteni, hogy mik kerülnek a plakátra és miért. Milyen fajtájú a plakát, amit készíteni fognak? Jelen esetben esemény plakát. Mi az, amit elkezdenek készíteni az adott órán és mi az, amit a következő órára hagynak, milyen eszközökre van szükség a munkához. A tanár ekkor bemutathatja az eszközöket és anyagokat, elmagyarázza milyen célt szolgálnak.

A plakát első mozzanataihoz először egy nagy csoport kialakítása igényelt, úgy, hogy mindenki hozzá tudjon férni a papírhoz, érdemes körbe ülni. Mivel a gyakorlati tevékenység az óra utolsó felében kezdődik ezért csak egy részét lehet elkészíteni a plakátnak. Legelőször a gyerekek megterveznek közösen a tanárral pár darab grafikusan rajzolt, díszített levelet. A levelek bármilyen alakúak és díszítésűek lehetnek a gyerekek elképzelései szerint. A rajzolás és díszítés végig grafit ceruzával történik. Azon gyerekeknek, akik elakadtak a tanár segítségként ötleteket ad pl, bemutat pár levelet, amelyeket majd a fára kell, hogy ragasszanak, hogy azoknak milyen tulajdonságai vannak és esetleg azok összevonásával rajzoljanak egy levelet, vagy egy tipikus levélforma lyukakkal, alakzatokkal. Ha a levéltervezéssel és annak kivágásával készen vannak, falevelekből, betűként kivágják a tanárral közösen a plakát címét, amely a következő: *Őszi*

Termés kiállítás. Minden diák kap egy betűt, amelyet kivághat, ha egy levél nem elég nagy egy betűhöz, akkor azt több levélből kell kivágni és úgy összerakva ragasztani a későbbiekben a papírra.

3 perc. Lezárás: A feladatok elvégzésével az elkészült munkák összeszedésre kerülnek, az eszközöket elpakolják és a tanár ismerteti a következő óra feladatait.

2. óra.

Eszközök és anyagok: A1-es plakát papír, falevelek, papírragasz, filctollak, színes ceruzák, fapálcikák vagy szőlőbotok, gouache festék.

Cél: A 2. osztály termés kiállítását hirdető plakát elkészítése.

Az előző órán eljutottunk a grafikus levelek elkészítéséig, kivágásáig, valamint a cím elkészítéséig falevelekből. A második órán a plakát teljes elkészítése a cél. Az órát ismét egy nagy csoport kialakításával kezdjük.

5 perc. Szervezés: A diákok körbe ülik a plakát papírt és úgy dolgoznak. A tanár elmondja, hogy mi az óra célja: A mai órán a termés kiállításra szánt plakátunkat fogjuk folytatni. Az előző órán már elkészítettük a grafikus, kitalált falevelinket és kivágtuk a címet is falevelekből. A mai órán összeállítjuk a teljes plakátot.

5 perc. Eszközök bemutatása, kiosztása feladatok ismertetése: Milyen eszközök és anyagok állnak a rendelkezésükre, milyen nevezetű falevelekkel fogunk dolgozni, mi azokkal a teendő? Milyen sorrendben fognak haladni?

1. lépés: A falevelekből kivágott betűket felragasztása a címhez.
2. lépés: A talajt és a fát elválasztó horizontális vonal megrajzolása.
3. lépés: A fa törzsének szánt botok felragasztása.
4. lépés: A fa lombvonalának megrajzolása
5. lépés: A fa lombjaként szolgáló levelek felragasztása.
6. lépés: Az őszi gyümölcsök és zöldségek megrajzolása a fa köré lelógó alakban.
7. lépés: Termésekből összeállított állatkák megrajzolása.
8. lépés: Levélnyomatok feltüntetése a papíron.
9. lépés: Az információs szöveg felírása.

30 perc. Gyakorlati tevékenység: Papírragasztó segítségével a tanulók közösen felragasztják a plakát címeiként szolgáló faleveleket a papír tetejére. Ügyelni kell arra, hogy minden gyerek bele legyen vonva a feladatba. Ezt követően a papír alsó háromnegyedére barna filctollal egy horizontális vonalat húzunk, ami a talaj megjelöléseként fog funkcionálni. Majd a tanulók

felragasztják a fa törzsét botokból, fontos, hogy ennek a méretei kisebbek legyenek a fa lombjától. A ragasztás folyékony papírragasztóval történik. Ez után következik a termésfa lombvonalának megrajzolása. A gyerekek ezt közösen megrajzolják zöld színű filctollal. Ügyelni kell arra, hogy a lomb ne folyjon bele a címbe ezért legalább 2 cm legyen köztük a távolság. Ha megrajzolták a lombvonalat, az lesz a határ, hogy meddig ragaszthatják a lombként szolgáló faleveleket. Minden gyerek felragaszt egy levelet, ami neki tetszik, majd azokat is, amit ők készítettek. A leveleket összekeverve ragasszuk, hogy mindegyikből kerüljön mindenhová.

Következő lépésként a tanár mindenkinek kioszt egy zöldségnek vagy gyümölcs nevét, amit a fa köré kell rajzoljanak termésként. Olyan zöldségek és gyümölcsök legyenek, amelyekkel már találkozhattak a tanulók és ismerhetik őket, annak érdekében, hogy le tudják rajzolni. Ezekhez filctollakra vagy színes ceruzákra lesz szükség. A fa lombján kívülről két oldalon kell, hogy lógnak a termések. Ezután filctollal különböző zöldségekből és gyümölcsökből összerakott állatkákat rajzolnak a papír két oldalára a talaj mentéig. Ezek lehetnek káposzta nyuszi padlizsán fülekkel, egér burgonya testtel, sündisznó szőlő testtel és pálcika tüskékkel, pók gesztenyéből, szintén pálcika lábakkal.

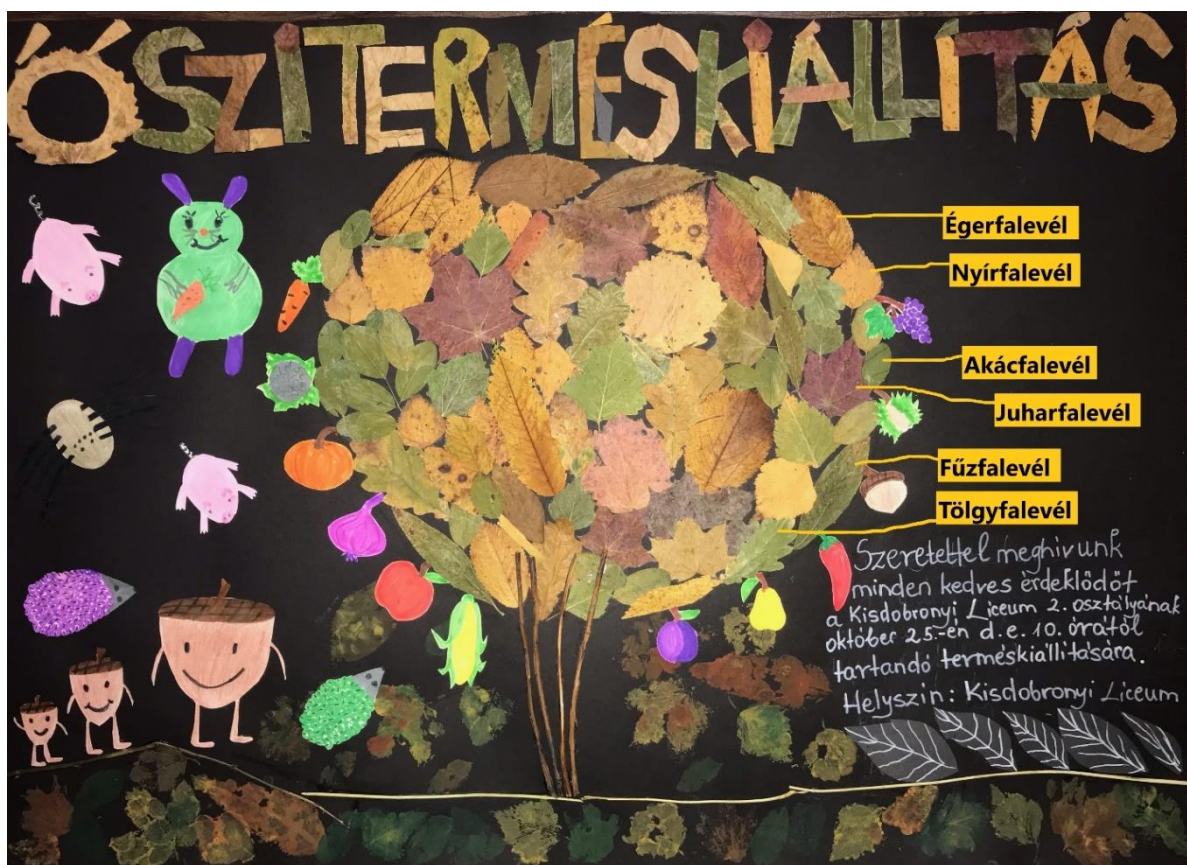
A színezés, rajzolás azonos színnel történik, mint amilyen színűek a termések is. Mindenki egy neki tetszőt rajzolhat vagy akár 2 gyerek közösen is rajzolhat egyet. A megmaradt falevelekből gouache festékkel bekenve levélnyomatokat készítünk. Igyekezünk a levelekkel azonos színekkel befesteni a leveleket. Először a tanár szemlélteti, hogy hogyan kell csinálni, s aztán próbálják a tanulók közösen. A szebb hatás elérése érdekében a nyomatok fedjék egymást, igyekezünk minél több területet befedni vele a talajon. Ezt követően az információs szöveg felírása a tanár feladata, mivel második osztályban a gyerekek még nem tudnak olyan szépen és kiolvashatóan írni. A szöveg a papír jobb alsó sarkába kerül fehér színnel a következő szöveggel: *Szeretettel meghívunk minden kedves érdeklődőt a Kisdobronyi Líceum 2. osztályának október 25.-én, d. e. 10 órától tartandó terméskiállítására. Helyszín: Kisdobronyi Líceum.* Ügyeljünk arra, hogy a betűméret nagysága ne haladja meg és ne is egyezzen a cím méretével. A plakát elkészültével a tanulók összekapcsolnak maguk után és helyet foglalnak.

5 perc. Lezárás: Annak megbeszélése, hogy mi volt a két órának a célja és mennyire sikerült azt teljesíteni, kinek mi tetszett a legjobban és milyen nehézségeik voltak, ha voltak. Az óra végeztével a plakátot a tanárral közösen kiteszik a neki szánt helyre.²³

---

²³ Masol Ljudmila, Hajdamaka Olena, Kolotylo Okszana: Művészet 2. osztály (10-11 oldal)

25. ábra Őszi terméskiállítás plakát 2. osztály

III.3 Plakát tevékenység harmadik osztályban- Húsvéti locsolóbuli témában

A harmadik osztályosok témája a húsvét. Ezt az óravázlat javaslatot lehet alkalmazni alsóbb osztályban is, például a második osztályosok számára is kivitelezhető. Azonban mi most 3. osztályban 2 db 2x45 perces óra keretein belül foglalkozunk a húsvéttal, szokásaival, a plakát fogalmával és készítjük el a húsvéti plakátot. Az első órán beszélgetünk, ismerkedünk, megismerkedünk a húsvéttal és szokásaival, megbeszéljük a diákok szoktak-e locsolkodni, az iskolájukban van-e ilyen szokás. Beszélünk a plakát fogalmáról és jellemzőiről, fajtáiról, plakátos játékot játszunk, amiben a gyerekeknek grafikai jelekből kell rájönnie mit reklámoz az adott plakát. Mind ezek után bemutatom a papírmintákat, amikkel dolgozni fogunk és elkezdjük a foglalkozást. Második óra egészében a gyakorlati része a főszerep.

ÓRAVÁZLAT

1. óra Ismeret átadás: Húsvéti szokások

Eszközök és anyagok: vetítőtábla, laptop, projektor, prezentáció, színes A1-es papírok, grafitceruza, olló, ragasztó.

Cél: Megismerkedni a plakát történetével és annak fajtáival, a húsvéttal és szokásaival. Egy esemény plakát, azon belül egy húsvéti locsolkodó bulit hirdető plakát elkészítésének megkezdése.

3. perc Szervezés: Ebben a részben ismerkedő és óraindító kérdéseket tesztek fel, amely által felszabadultabb lesz az óra. Elmondom, hogyan hívnak, miért tartom ezt az órát. Megbeszéljük milyen nap van, milyen ünnep közeledik.

Ismerkedés a húsvéttal, szokásaival és a plakáttal: Prezentáció segítségével beszélgetünk a húsvétról, megbeszéljük mit ünneplünk és milyen szokások vannak ekkor.

-Mi az, amit ők is csinálnak húsvétkor.

-Mik a húsvét jelképei, az iskolában van-e valamilyen húsvéti szokásuk?

-Mi az a plakát, találkoztak-e már plakátokkal valahol?

-Képek kivetítése különböző plakátokról.

-Mik a plakát jellemzői, milyen fajtái vannak?

-Készítettek-e már plakátot? Ha igen milyent?

-Mit szólnának hozzá, ha készítenénk egy az iskolai húsvéti locsolkodó bulit hirdető plakátot.

15 perc Elméleti rész: Megbeszéltük, hogy a most közeledő ünnepünk a húsvét. Miről ismerszik meg? Mi szerintetek a húsvét? Milyen jellemzőket tudnátok mondani rá?

A húsvét egy keresztény ünnep, amellyel Jézus feltámadását ünnepljük. Szokták még a tavaszvárás ünnepének is tartani. A húsvétot egy húsvéti ünnepkör foglalja magába. A húsvéti ünnepkörbe tartozik a *nagyböjt ünnepe*, ami a húsvétot megelőző 40 nap, amikor nem szabad húst enni, ezt követi a *nagyhét*, húsvét vasárnap előtti hét, amelyek közül kiemelkedik *virágvasárnap*, *nagycsütörtök*, ezen a napon fogták el Jézust, nagypéntek, ekkor feszítették keresztre és *nagyszombat* Jézus meggyászolásának napja. Ezt követi *húsvétvasárnap* Jézus feltámadásának napja. Ezt nevezzük húsvét első napjának, majd húsvét második napja *húsvéthétfő*, amikor locsolkodni járunk, ezt követi *áldozócsütörtök*, Jézus mennybemenetelének ünnepe. Végül a húsvéti ünnepkör legutolsó napja *pünkösdvasárnap* a Szentlélek kitöltetésének ünnepe.

Most, hogy tudjuk milyen napok is tartoznak a húsvéhoz, nézzük meg milyen szokásai és jelképei vannak. Ami a leghamarabb eszébe jut általában mindenkinek az a locsolkodás, amikor a fiúk házról házra járnak és locsolják meg a legszebb ruhájukba felöltözött lányokat hímestojás reményében. Régebben a locsolkodás vízzel történt, ma már modernebb változata az illatszerekkel történő locsolkodás. Cserébe a lányok festett, kézzel készített vagy akár csokoládé hímestojásokat adnak. Ebből adódik egy másik szokása a húsvétnak a tojásfestés. Ma már

kevésbé népszerű, de régebben nagy hagyománya volt, hogy minden lány húsvétot megelőző napokban buzgón készítették a különböző művészi technikával díszített húsvéti tojásaikat. Ilyen volt például a hagyma áztatott héjának a levében színezett tojás, amit száradás után szalonnabőrrel fényesítettek meg, vagy a batikolt tojás, és a kézzel festett tojás is.

A hímestojás az egyik legősibb jelképe is a húsvétnek. Egy másik jelkép a húsvéti nyuszi, aki tojja a tojásokat és akár ajándékot is hozhat. Húsvétvasárnapi szokás, hogy reggelinél sonkát, ami szintén jelképe a húsvétnek, tojást, kalácsot, bort ettek, ittak, valamint ezen a napon nem volt ajánlott söprögetni, nehogy ezzel elűzzék a majd a házhoz betérő locsolókat.

A jelképek közé tartozik még a húsvéti bárány, ami Jézust, mint áldozati bárányt jelképezi és a barka a fűzfa virága is, amit a húsvéti asztalra szoktunk tenni. Ti ezek közül a szokások és jelképek közül hányat ismertetek? Mit szólnátok hozzá, ha készítenénk egy az iskolában megrendezésre kerülő locsolkodó bulit hirdető plakátot? Azonban tudjátok-e mi az a plakát?

A *plakát* olyan nyomtatott vagy kézzel készített kép, hirdetmény, amely valaminek a reklámozására, bejelentésére, hirdetésére szolgál. Lehet az valamilyen termék, esemény vagy cselekvés. Célja a figyelemfelkeltés azon dolog iránt, amit reklámoz, meggyőzni a célközönséget, hogy használatba vegyék. Több fajtáját különböztetünk meg: esemény plakát, amely valamilyen hamarosan megrendezésre kerülő eseményt reklámoz, rendezvényt például egy húsvéti locsolkodóbulit, lehet: film vagy mese plakát, amely filmeket vagy meséket reklámoz, ilyenekkel találkozhatunk a mozikban is, koncert vagy zenekar plakát, amivel a különböző énekesek, zenekarok koncertjeit reklámozzák, könyv plakát is lehet óriás plakát, amik valamilyen kinti állványra vagy házak oldalára vannak elhelyezve, leggyakrabban ezekkel találkozhatunk. Egy plakátot legtöbb esetben csak pár másodpercig látunk és nem kezdjük el hosszasan nézni, éppen ezért fontos, hogy megjegyezhető és emlékezetes legyen. Ezt különböző színekkel, például sárga, lila, piros, zöld, kék, narancs, képekkel és alakzatokkal vagy akár a plakát mondandójával másnéven *szlogenjével* tudjuk elérni. Nagyon fontos az is, hogy ez a plakát milyen helyen van, ugyan is minél forgalmasabb helyen van, annál könnyebben éri el a célját. Általában a boltokban is az ajtók előtt szoktak lenni, hiszen ott láthatják a legtöbben. A plakát hatása még a méretétől is függ, mivel egy nagyobb plakátot könnyebben észreveszünk bárhol, mint egy kicsit. Elhelyezhetjük őket kint és bent is. Leginkább a benti plakátokon figyelhető meg az információ dominálása.

Mielőtt hozzá látnánk a plakátunk elkészítéséhez, játsszunk egy játékot a plakátokkal kapcsolatban. Mutatok nektek különböző képeket, grafikai jeleket, amiből ki kelesz találotok, hogy mit reklámoz a plakát.

5 perc Plakátos játék: A tanulóknak 6 db plakátról kelessz kitalálniuk különböző a plakátokhoz kapcsolódó grafikai jegyek alapján, hogy mit reklámoznak.

-Az első plakát egy éttermi plakát, a hozzá kapcsolódó grafikai jegyek pedig egy éttermi asztal 2 személlyel, evőeszközök, tányér, egy tányér gőzölgő étel, szakács, sütemény, tányéron spagetti, tányéron kolbász, egy pohár koktél.

-A második plakát a hársvirágot és annak begyűjtését reklámozza, a hozzá kapcsolódó grafikai jegyek pedig hársvirág, hársvirág hársfalevéllal együtt.

-A harmadik plakát egy csokoládé plakát a szerencsi csokoládé reklámozására. A tanulóknak pedig a tábla csokoládé, kakaóbab, kakaófa grafikai jegyekből kelessz rájönniük mit reklámoz a plakát.

-A következő, azaz a negyedik plakát egy romantikus filmplakát, amely a Titanic c. film plakátja. Grafikai jegyei szivecskék, szivecskébe zárt szerelmespár, hajó, filmszalag, filmkamera és egy csapó.

-Az ötödik egy meseplakát a Mickey egér játszótere mesének a plakátja. A hozzá kapcsolódó grafikai jegyek Mickey egér és Minnie egér fejének körvonalai, mesekönyv, Mickey egér keze, papucs, nadrágja.

-Az utolsó, vagyis hatos számú plakát egy Jawa márkájú motorbiciklit reklámoz. A grafikai jegyei egy Jawa logo, különböző alkatrészek, tankoló fej és motorbicikli.

A játék után bemutatásra kerülnek a papírminták a plakáthoz és elkezdődik a gyakorlati tevékenység. A plakát a következőképpen tevődik össze:

A plakát egy húsvéti kosarat ábrázol, benne hímestojásokkal és háta mögött egy leselkedő nyuszival kollázs technikával elkészítve. Alapja egy A2-es méretű, horizontálisan fektetett világoskék whatman papír. A plakát alján zöld papírból kivágva kap helyet a fű, azon pedig egy világosabb barna húsvéti kosár benne a tanulók számának megfelelő hímestojással. A tojások A6-os papírokra készülnek, amit a gyerekek tetszésüknek megfelelően díszíthetnek színespapírokkal, majd bele is írják a nevüket. A kosár tetején egy sárga masni, amin az osztály neve található. A kosár mögött egy szürke papírból kivágott nyuszi leselkedik, aminek a kosár bal oldalán csak a két hátsó lába és a bolyhos farka látszódik, míg a kosár jobb oldalán a fejének az eleje és a két füle kandikál ki. A kosár elejére kerül egy boríték, amiben kisebb hímestojások kapnak helyet, melyeket a locsolóknak adnak. Ezeket a tojásokat a gyerekeknek már csak ki kelessz festeni, szintén a nekik tetsző színekkel. A papír tetejére kerül a plakát címe „Húsvéti locsolókodóbuli” címmel. Ezt a tanulóknak kelessz felragasztaniuk, a betűket kivágva. Az információs szöveg a plakát bal alsó oldalára a fűre kerül a következő szöveggel: Szeretettel várunk az április 9-én megrendezésre kerülő húsvéti locsolókodó bulira, ahol locsolásért tojás jár.

Ennek felírásának a feladata a tanárra hárul. Az elkészült plakátot pedig kitesszük az óra végén a neki szánt helyre.

20 perc Gyakorlati tevékenység: HÚSVÉTI LOCSOLKODÓBULI plakátjának készítése

Megismerkedtünk közelebbről különböző plakátokkal és tanultunk a húsvétról is. A ma szerzett ismereteinket összesítjük és készítünk egy a húsvéti locsolkodó bulit reklámozó plakátot. A plakátunk két fő eleme egy A2-es kék és zöld A1-es papír. A plakát alapját a kék papír fogja alkotni. Ma nekilátunk és megrajzoljuk a füvet egy zöld papírra, amit aztán kivágunk és felragasszuk a plakátpapírra. A fűnek magasnak kell lenni, hogy a plakát alsó harmadát befedje. Miután elkészültünk a fűvel és ráragasztottuk a papírra, mindenki megrajzolja egy A6-os papírra a saját hímestojását, amit aztán kivág. Ha kivágta mindenki a hímeseket, akkor beszédre kerülnek és a következő órán folytatódik a gyakorlati tevékenység a tojások díszítésével és a plakát többi mozzanatával.

2 perc Lezárás: A tanár összeszedi az órán készült munkákat majd megbeszéljük a következő óra céljait.

2. óra

Eszközök és anyagok: az előző órán kivágott hímesek, plakátpapír, színespapírok, színesceruza, grafitceruza, fekete filctoll, hímestojás kifestők, ragasztó, olló, boríték, a cím betűi kinyomtatva papírokra.

Cél: az iskolai húsvéti locsoló buli plakátjának elkészítése

Az előző óra alkalmával megismerkedtünk röviden a plakát történetével és a húsvéti szokásokkal, jelképekkel. Hozzá láttunk a húsvéti locsoló buli plakátjának elkészítéséhez, kivágtuk és felragasztottuk a plakátpapírra a füvet, valamint kivágtuk mindenki a saját hímestojását, ami beszédre került. A mai órán innen folytatjuk a plakáttevékenységet. Annak érdekében, hogy az órára szánt időbe beleférjenek a feladatok, csoportosan is lehet készíteni a plakát mozzanatait. Például amíg egyik csoport a nyuszi megrajzolásán és kivágásán dolgozik, a másik csoport készíti a húsvéti kosarat.

3 perc Szervezés: Elhelyezkednek a plakát készítésének folytatásához, majd ismertetésre kerülnek a mai óra céljai és feladatai: Múlt órán belekezdünk a húsvéti plakátunk elkészítéséhez, kivágtuk és felragasztottuk a plakátpapírra a füvet és mindenki kivágtuk a saját hímestojását. Ma teljesen befejezzük a plakátot, amit óra végén kiteszünk a neki szánt helyre. A munkát a kivágott húsvéti tojások díszítésével folytatjuk.

2 perc Eszközök és anyagok bemutatása: Szükségeket lesz színespapírokra, színes és grafitceruzákra, ollóra, ragasztóra, valamint egy borítékra és tojásos kifestőkre.

1. lépés: Az előző órán kivágott húsvéti tojások díszítése színespapírokkal.

2. lépés: Nevek beleírása a kidíszített tojásokba.
3. lépés: A húsvéti kosár megrajzolása és kivágása.
4. lépés: A húsvéti nyuszi lábának, farkának, fejének és fülének megrajzolása, kivágása.
5. lépés: A masni megrajzolása és kivágása.
6. lépés: Az egyénileg készített tojások felragasztása.
7. lépés: A húsvéti kosár felragasztása.
8. lépés: A masni felragasztása a kosárra és az osztály nevének beleírása.
9. lépés: A nyuszi felragasztása a papírra.
10. lépés: Boríték felragasztása a kosár elejére.
11. lépés: A tojásos kifestők kifestése és behelyezése a borítékba.
12. lépés: A plakát címének kivágása és felragasztása.
13. lépés: Az információs szöveg felírása a plakátra.
14. lépés: A plakát elhelyezése egy neki szánt helyre.

35 perc Gyakorlati tevékenység: Mindenki a saját ízlésének megfelelően díszítheti színespapírokkal a saját húsvéti tojását, lehet az valamilyen minta vagy alakzat szívecske vagy kör, hullámosvonal vagy egyenes vagy akár többszínből is vághattok ki rá darabkákat és azt ragasztjátok rá. Amint ezzel elkészültetek beleírja mindenki a saját nevét, ezzel jelzitek, hogy ki készítette. A tojások végleges befejezte után két csoportra oszlunk és az egyik csoport készíti a húsvéti kosarat világos barna papírból, a másik pedig szürke papírból a húsvéti nyuszit. A húsvéti kosár megrajzolásánál ügyeljünk arra, hogy kellően nagy méretű legyen, hogy mindenki tojása beférjen. A húsvéti nyuszinak pedig csak a két hátsó lábát és a fejének egy kicsi részét rajzoljuk a két fülével együtt. Ha megrajzoltátok óvatosan kivágjuk őket és oldalra rakjuk. Következhet a kosárra a sárga masni sárga papírból, amit az elkészülte után szintén félrerakunk. Elkezdjük felragasztani a plakátpapírra az eddig elkészült alkotásokat. Először felragasztjuk a tojásokat, úgy, hogy ügyeljünk arra, hogy mindenkinek jusson hely a papíron, majd, ha ezzel készen vagyunk a kosarat is felragasztjuk. Itt arra figyeljünk, hogy igyekezzünk úgy ragasztani, hogy minden tojás beférjen a kosárba. Ezt követően a masnit ragasztjuk a kosár fülére és beleírjuk az osztály nevét fekete filctolla. Elővesszük a húsvéti nyuszit és azt is felragasztjuk. A fejét és fülét a kosár jobb oldalának szélére, a két hátsó lábát és a farkát pedig a kosár bal felének a szélére, ezzel olyan hatást keltve mintha a nyuszi a kosár mögül leselkedne. Most jöhet a boríték felragasztása, ami lehet fehér, de akár színes is. Ezt el is készíthetik, de egy vásárolt boríték is jó. Ismét két csoportra oszlanak a feladatok. Az egyik csoport színezi a tojásos kifestőket, amik majd a borítékba kerülnek a locsolódóknak szánva. A másik csoport pedig vágja ki a betűket a plakát címéhez. Ha mindkét csoport elkészült felragasztjuk a plakátra címet

és beletesszük a borítékba a kisebb kifestett tojásokat. Utolsó lépésként a fű bal alsó részére az információs szöveg kerül felírásra a tanár által: Szeretettel várunk az április 9-én megrendezésre kerülő locsolkodó bulira, ahol locsolásért tojás jár. Figyeljünk arra, hogy a betű mérete semmiképp se egyezzen meg a cím betűinek méretével.

5 perc Lezárás: Megbeszélni kinek, hogy tetszett az óra, melyik rész, feladat tetszett a legjobban, melyik okozott nehézséget, kinek melyik tojás díszítése tetszett jobban és miért, valamint az egész tevékenység alatt mi volt a kedvenc munkafolyamati része és miért? Az elkészült plakát céljának megbeszélése és a plakát elhelyezése a neki szánt helyre.

26. ábra Húsvéti plakát 3. osztály

Megfigyelések: Az óra 2023. április 6.-án került levezetésre. Az egész napra és a tanórára is rányomta a bélyeget az, hogy rövidített nap volt, amiről sajnos csak az nap szereztem tudomást, így váratlanul ért a helyzet. A gyerekek hangulatára és viselkedésére is hatással volt, hiszen beígérték nekik, hogy ez egy rövid nap lesz s mivel 4. és 5. órára kerültem beosztásra, ami jelen esetben 2 utolsó órát takar, kialakult bennük egy általános rohanási állapot, ami megnehezítette a velük való munkát.

Az osztályban 7 fiú és 4 lány volt. A fiúk részéről a dominancia mind két órán érezhető volt. Az osztályban volt egy kislány, aki alkalmazkodási problémákkal küzdött és felmerülhet a kiközösítés gyanúja is, hiszen nagyon visszahúzódó és csendes volt, senkihez nem szólt. Úgy

próbáltam enyhíteni a problémán, hogy megkértem üljön kicsit közelebb az osztálytársaihoz, mivel az osztálytársai köreiből teljesen el volt húzódva. A munkafolyamat során, ha láttam, hogy nem dolgozik mert esetleg nem volt valamilye vagy elakadt odamentem hozzá és megkérdeztem mi a probléma, s megkértem a többieket, hogy legyenek szívesek osszák meg eszközeiket vele. Rá kifejezett figyelmet fordítottam, hiszen láttam, hogy nem tud úgy feloldódni, mint a többi osztálytársa, s ha kellett segítettem is neki úgy, mint mindenkinek, akinek szüksége volt rá az alkotói munkában.

Figyelmi és agressziós problémákkal is találkoztam. Van egy osztályvezér, ami az osztály munkáját és dinamikáját is megrontotta. Elméleti órán a figyelmüket lekötötte az előadás, nem voltak fegyelmezési problémák, látszott, hogy ehhez a munkaformához voltak hozzászokva. A húsvétot illetően nagyjából tisztában voltak a fogalmakkal. A szokásokat illetően voltak hiányosak az ismereteik, hiszen legtöbbször csak a locsolkodást és a tojásfestést tudták megnevezni, leginkább a húsvéthoz köthető étkezési szokások hátterét nem ismerték, a böjt fogalmát és a kosárszentelést, miért és milyen étek kerül az asztalra, ami azzal is magyarázható, hogy többségében református közösségről beszélünk.

A plakátokról szóló részben meg tudták nevezni saját szavaikkal mi is az a plakát, tehát volt róla elképzelésük, amely már csak kisebb pontosításra és kiegészítésre szorult, mint például:

- hogy mivel tudja magára felhívni a figyelmet
- milyen célokat szolgálhat még, milyenek lehetnek.

Tetszettek nekik a plakátok fajtáit szemléltető képek is kifejezetten a mese plakátoké, hiszen meg említették, hogy már látták azt a mesét és szeretik is. Az elméleti óra tapasztalataim szerint számukra legérdekesebb és legjobb része a plakátos játék volt, amit 1 kivétellel tökéletesen meg is tudtak oldani. Egyedüli nehézséget a játék során a motorbiciklit reklámozó plakát okozta számukra a megfejtéshez, hiszen azt mondták, hogy autó alkatrészeket reklámoz vagy autós boltot. Meglepetésemre a helyes megfejtésre egy kislány jött rá. Olyan rávezető kérdéseket tettem fel hozzá mint, hogy milyen jármű látható a grafikonok közt? Milyen márka jelzés látunk? Ezek alapján mit gondoltok mit reklámozhat akkor a plakát? A megfejtéseket sajnos többnyire mindig csak bekiabálták a figyelmeztetések ellenére is, azonban volt pár tanuló, aki szépen jelentkezett. Az aktivitásuk arra utal, hogy mindannyian nagyon szerették volna, ha az ő érdemüknek tudható be a helyes megfejtés.

Az óra segítségével olyan információkkal bővült a tudásuk, vagy pontosítottunk többek számára, mint hogy mit is ünneplünk pontosan húsvétkor, milyen napokból áll a húsvéti ünnepkör, milyen szokások vannak húsvétkor, melyek a húsvéti jelképek, mi az a plakát, milyen

formái és fajtái vannak, hogyan készülhetnek, hogyan és mivel vonja magára a figyelmet és mi a célja egy poszternek.

2. Óra-Gyakorlati tevékenység- HÚSVÉTI LOCSOLÓ BULI

A második óra gyakorlati volt és a plakátot állítottuk össze rajta. Gond volt, hogy utolsó órára került a foglalkozás, fáradtak voltak a gyerekek és véleményem szerint sokkal hasznosabb lett volna, ha valamikor napközben kerülnek levezetésre az órák, vagy ha egy másik napon, amire viszont nem kaptam lehetőséget. A gyakorlati tevékenységnél az önálló, alkotói tevékenység során alakult konfliktus, több tanuló között, amikor is az osztály dominánsabb egyénisége szavakban sérelmezte az osztálytársait. A konfliktus abból indult ki, hogy a sérelmező megjegyezte, hogy nem szép a húsvéti tojása mert sötét színeket használt. Ez az egész órán jelenlévő feszültség a diákok között alaposan megnehezítette a közös munkát, hiszen elvonták a figyelmet a plakátkészítésről és megnehezítette a koncentrációt. Az óra ezen részében igyekeztem nyugtatni a diákokat, olyan hasonlatokkal, hogy képzeljék magukat a másik helyébe, hogy nekik, hogyan esne az adott dolog, s úgy bánjanak mindig egymással, ahogyan másoktól elvárják, hogy velük bánjanak.

Mindezt leszámítva a tanulóknak sajnos nem volt megfelelő a felkészültségük, hiányosak voltak az eszközeik és nem voltak rászoktatva az osztozkodásra. Ami kifejezetten a tojások elkészítésénél okozott gondot és ez is volt a legnehezebb része a gyakorlati órának. A nem megfelelő felkészültség arra is utal, hogy a tanár nem követeli meg a gyermekektől-szüleiktől a tanórához szükséges eszközök beszerzését, pótlását, ami szűkíti az órákon folytatható tevékenységek tárházát, és ezek pótlására nem talált az osztályközösség megoldást, ami arra is utal, hogy a művészet órák nem kapnak megfelelő figyelmet. Következtetésként feltételezhetjük, hogy nem biztos, hogy mindig van művészeti óra, különben kiderült volna, hogy ha valakinek nincs valamilyen rajzeszköze és pótlásra került volna. Az osztályfőnök nem tartja maga sem fontosnak ezek szerint a művészet órát.

ÉRTÉKELÉS: Már pedagógiai gyakorlatom hospitálásán is tapasztaltam, hogy a művészeti foglalkozások háttérbe szorulnak és a fontossági sorrendben a legutolsó helyen állnak. Ez meg is mutatkozik a gyerekek hozzáállásában is a rajzórákhoz, a foglalkozásokhoz, a művészeti tevékenységekhez. Mindent összevetve viszont úgy gondolom a plakátkészítő foglalkozásunk eredményesnek mondható, hasznos és hiánypótló tevékenységgel találkoztak a gyerekek az órán, a plakátként is jól működő színes kollázs készítésekor.²⁴

---

²⁴ L. M. Maszol, O. V. Hajdamaka, O. M. Kolotilo: MŰVÉSZET Integrált kurzusú tankönyv a magyar oktatási nyelvű általános középiskolák 3. osztálya számára (92-93 oldal)

III.4 Plakát tevékenység negyedik osztályban- Föld napja témában

A negyedik osztályosok számára a téma a Föld napja, mely keretében jobban beleláthatnak a környezetszennyezés okozta károkba és azok megszüntetésének fontosságába. 2 db 45 perces órára bontva készítettem el az óravázlatokat. Első órán a téma elméleti részével foglalkozunk, tehát beszélünk arról mi is az a környezetszennyezés, milyen fajtái vannak, mit tehetünk a megelőzésének érdekében. Mi a helyzet a világban és lokálisan Kárpátján. Milyen édesvízi források állnak itt rendelkezésünkre és milyen az állapotuk? Milyen katasztrófákat tud okozni a szemetelés, vízszennyezés, erdőirtás. Második órán egy a vizeink tisztaságának fontosságát hirdető plakát elkészítése a cél közösen, mellyel aztán a plakát elkészülte után egy szemétyűjtős játékot is eljátszunk, ahol a gyerekeknek a plakáton a vízben található szemetet kelessz összegyűjteni és bedobni a szintén a plakáton található kukába. Ez által a végén egy szép és tiszta környezet fog létrejönni, amely célunk kell legyen mindannyiunknak a jövőre nézve.

ÓRAVÁZLAT

1 óra, Eszközök és anyagok: Interaktív tábla, prezentáció

Cél: Beszélni a környezetszennyezésről, azon belül is a szemetelésről, vízszennyezésről és Kárpátalja vizeinek tisztaságáról.

Szervezés: Az órát bemutatkozással kezdjük. Elmondom, hogy miért tartom az órát, mi a céloom és mivel fogunk foglalkozni.

40 perc Elméleti rész: Az órának ezen részében elkezdjük kielemezni a környezetszennyezést, lassan rátérve a szemetelésre és hogy ez hogyan hat a vizekre, azon belül is Kárpátaljai vizeire. Vannak-e problémák a természettel kapcsolatban, ha igen milyenek? Ők mit tapasztaltak, mire hívták fel a figyelmüket felfedezem a filágot órán? Tisztázzuk a környezetszennyezést mint fogalmat. A környezetszennyezés olyan káros anyagok a környezetbe juttatása, amely megváltoztatja annak normális összetételét. Legyen az akár talaj, levegő, víz. Szerintetek, mivel szennyezzük a környezetet? Nézzük meg mennyi ideig bomlanak le egyes anyagok. Meghatározzuk a kép alapján, hogy egyes anyagok, amik épp a környezetükben vannak mennyi idő múlva bomlik le, például az iskolatáskájuk vagy a toll.

Hogyan szennyezzük a talajt? A talajt szennyezhetjük műanyagokkal, üvegekkel, amiknek a lebomlási idejük sajnos nagyon hosszadalmas vagy lehetetlen. Ennek fő okozója a szemetelés. Mit gondoltok, mit lehetne ez ellen tenni? Mivel lehetne a szemetelés káros hatásaira felhívni a figyelmet? Nálunk Kárpátalján is rengeteg olyan hely van, ahová összegyűjtik a szemetet és csak úgy otthagyják, vagy épp turisztikai központokban például a hegyekben is sok olyan helyet találhatunk melyeket maguk a turisták piszkítanak be a sok otthagytott szeméttel. Ilyen például a Hoverla hegycsúcs Kárpátalján. Szemléltetem képekkel. Ha kirándulunk magunk után nem

hagyunk szemetet és mások után is összeszedem, ha látom, hogy szemetel. Szerencsére vannak alakulatok, melyek igyekeznek megtisztítani ezeket a részeket, de sajnos nagyobb mértékben növekszik a szemételepek kialakulása mint, ahogyan érkeznek összetakarítani. Szennyezhetjük még a talajt különböző vegyi anyagokkal is, amelyet a mezőgazdálkodás során használunk, ilyen a műtrágya például. A szennyezéscsökkentése úgy lehetséges, ha csökkentjük vagy elhagyjuk ezeknek a káros anyagoknak a használatát.

Hogyan szennyezzük a levegőt? Legnagyobb mértékben felelős a levegő szennyezettségéért a gyárakból, az autók kipufogójából és a családi házakból áramló füst. Ide tartozik még a nukleáris levegőszennyezés is, mint például a Csernobili atomerőmű felrobbanásával kiáradó káros vegyi anyag, amely a levegőbe jutva rengeteg kárt okozott a környezetben és az élőlényekben is, annak belégzése miatt. A levegő szennyezettségének csökkentését vagy megelőzését segíthetik a kevesebb tüzelőanyag használata, az erdőirtás csökkentése, a parkosítás, faültetés, csökkenteni a mezőgazdaságban jelentkező szennyező anyagokat, mint a különböző permetek.

Hogyan szennyezzük a vizet? A vízszennyezés sajnos az egyik legnagyobb probléma, amit legnagyobb százalékban mi emberek idézünk elő. A vizek jelentős szennyezői a gyárak, azzal, hogy a szennyvizet beleengedik a folyókba. Ugyanígy a mezőgazdaságban használatos szerek és a háztartási hulladékok vízbe öntése. Károkat okozhat még az olajszenyezés és a fémvegyületek vízbejuttatása is. Az ilyen problémák miatt sajnos egyes vizek fürdésre sem alkalmasak a hatalmas szennyezettségük miatt, valamint a hulladékok mikroelemekre való lebomlása végett, amit a halak elfogyasztanak a szemét táplálék gyanánt a hal elfogyasztásával visszakerül az asztalunkra és ezáltal a szervezetünkbe, ami később akár súlyos betegségekhez is vezethet. Ezeknek a megelőzése úgy lehetséges, hogy a már kibocsátott szennyezést megszüntessük, de elsősorban is annak a megelőzésére kell törekednünk, hogy ne is legyen mit megszüntetnünk. Elrettentő példa lehet talán számotokra, ha azt mondom, hogy egy évben átlagosan 8 millió tonna hulladék kerül a vizekbe. Bár a Föld 71%-át víz borítja, azonban a hatalmas szennyezettségnek köszönhetően és mert legtöbbször sós víz, csak elenyésző mennyiségű ivóvíz áll rendelkezésünkre. Ebből kifolyólag, nagyon fontos odafigyelni a takarékos vízhasználatra. Szerintetek, hogyan tudunk takarékoskodni a vízzel? Ha például a kádban fürdés helyett a zuhanyzást választjuk és ott is nem töltünk el felesleges percekkel csak annyit amennyire tényleg szükségünk van. Kéz vagy épp arcomosásnál szappanozás közben elzárjuk a csapot, és amikor leszeretnénk mosni a szappant újra megnyitjuk. Az esővizet is összelehet gyűjteni vagy épp a csapból kicsöpögő vizet egy edénybe és azzal öntözni a növényeket. Nagyon sok hely van a világban, ahol nagyon kevés a víz és az emberek folyamatos kiszáradással küzdenek, azonban mi itt Kárpátalján szerencsésnek mondhatjuk magunkat, hiszen sok édesvízi forrásunk van.

Ez után bemutatom Kárpátalja folyóit térképen. Ezen folyók közül a legjelentősebbek számunkra: Turiya 46 km hosszú, Talabor 91 km hosszú, Ung 127 km hosszú, Borzsa 106 km, Latorca 188 km, Tisza 966 km. A Tisza folyót talán mindannyian ismeritek. Itt bemutatom a folyó folyását térképen. Kárpátalján ered Rahónál a Fekete és a Fehér-Tisza találkozásából. Ezt is szemléltetem képekkel. Fel kell hívnom a figyelmeteket ezen folyók a szeméttel való szennyezésére, ugyanis rengeteg helyen a vízbe öntik a kukásautók a szemetet, vagy épp a vízszint megemelkedésének köszönhetően a víz közelben lévő szemételepekről a szemet a folyókba kerül. Ilyen jelenség van a Rahó közelében található Szőke-Tiszánál, ahol nincs illegális szemétkerakó, így a partját rengeteg szeméthegy veszi körbe. Ez aztán a folyóba kerülve megy tovább más országokba is, ahol a Tisza folyik. Ukrajnában 2020-ban 35 ezer illegális szemétkerakó volt, melyek összesen egy Kárpátalja nagyságú területet foglaltak magukba. Ezen a problémán sürgősen változtatnunk kell, amíg véglegesen késő nem lesz. Szerencsére vannak olyan környezetbarát emberek, akik igyekeznek összegyűjteni a hulladékot a vizekből vagy kézzel vagy különböző gépekkel. Ti szoktatok-e szemetet szedni? Szeretnétek-e egy ilyen környezetszennyező közösségben élni?

- Különböző képek bemutatása szemétyűjtő rendszerekről és a szemétszedésről.
- A Tisza nevében c. dokumentumfilm egyes részleteinek megnézése, melyek a szeméthegeket és a hulladék újra hasznosítást mutatják be Ukrajnában.

Tudtátok-e, hogy 1 tonna papír újra hasznosítása 17 fát tudna megmenteni? És hogy miért fontos ez? Az erdőirtás napjainkban nagyon elterjedt, s ez által, rohamosan romlik a légkör egészséges összetétele. A növények adják az oxigént, amit belélegzünk és ők nyelik el a szén-dioxidot, amit pedig kilélegzünk. Azzal, hogy kivágjuk a fákat, ráadásul el is égetjük hatalmas mennyiségű szén-dioxid kerül a levegőbe, amely roncsolja az ózonréteget, s ezáltal a nap káros sugarai is betudnak jutni. A fák adnak otthon rengeteg élőlénynek, árnyékot a nap sugaraitól. Folyamatos kivágásuk felmelegedéshez is vezet. Ahhoz, hogy ez helyreálljon fontos a nagymértékű faültetés, az újrahasznosítás, minél kevesebb papírhasználat, csak olyan dolgokat vásároljunk amire tényleg szükségünk van.

Egy másik fontos probléma és természeti katasztrófa, amelyben mi is itt Kárpátalján többször is érintettek voltunk azok az árvizek. Kitudja, hogyan jön létre árvíz? A csapadék vagy olvadó hó/jég hatására a folyómedréből kilép a víz. Nálunk Kárpátalján 2 jelentősebb árvízre szeretném felhívni a figyelmeteket melyekért a régi gátrendszerek voltak a felelősek az *1998-as árvíz*, amit a heves esőzések okoztak, s így több folyó is megáradt. Több mint 4 ezer háztartás ment tönkre és 17 ember halt meg. Részletek bemutatása az árvíz okozta károkról. A következő nagyobb

árvíz 2 évvel és 4 hónappal később 2001-ben történt. A Kárpáti Igaz Szó megemlékezésének részleteinek megnézése az árvízről.

2 perc Lezárás: Láthatjuk, hogy mennyire fontos odafigyelni vizeink állapotára és a katasztrófák megelőzésére. Minden rajtunk embereken múlik, hogy mi szeretnénk-e változást vagy sem. Amennyiben nem teszünk semmit a bolygónk nem fogja tovább bírni és lakhatásra nem alkalmassá fog válni, ami az emberi élet pusztulásához vezet. Tegyük hát érte, hogy ezt elkerüljük s teremtsünk egy egészséges, tiszta földet.

2. óra Gyakorlati tevékenység/Természetvédelmi plakát készítése

Eszközök és anyagok: Kék A1-es papír, színespapírok, olló, ragasztó, grafitceruza, blutack ragasztó, kicsi kukászsák, kisebb szemetek, filctoll

Cél: A vizeink tisztaságát hirdető plakát elkészítése

2 perc Szervezés: Előző órán beszéltünk a környezetszennyezésről és annak káros hatásairól részletesebben a vízszennyezésről és a szemetelésről. A mai órán egy a vizeink tisztaságát hirdető plakát elkészítése lesz a célunk. Szükségünk lesz hozzá színes papírokra, ollóra, ragasztóra, grafitceruzára, kukászsákra és apró szeméthulladékokra.

A plakát kinézete pedig a következő: a papír tetején hegyek húzódnak sötét és világos zöld papírból kivágva, melyek tetején 3 felhő, amelyekre a cím lesz írva. A hegyek előtt zöld bokrok és zöld területek fű gyanánt szintén színespapírokból kivágva. A hegyek közül egy folyó ered sötét kék színnel. A plakát jobb alsó sarkában egy szemeteszsák található, melyet egy kislány és egy kisfiú tart, akik gyűjtik bele a szemetet. A folyóban és körülötte szemét található, amit cukorkás és csokis papírok, műanyag kupakok, papírzsebkendő, zacskó és más hulladékok alkotnak. A papír alján a: *Te is segíthetsz! Dobjd a szemetet a helyére felirat látható.*

Elkészítésének lépései a következők:

1. A hegyek megrajzolása és kivágása.
2. A bokrok megrajzolása és kivágása.
3. A füves rész megrajzolása és kivágása, felragasztása a papírra.
4. A hegyek felragasztása a papírra.
5. A folyó megrajzolása, kivágása és felragasztása a papírra.
6. A bokrok felragasztása a papírra.
7. A felhők megrajzolása, kivágása és felragasztása a papírra.
8. A szemeteszsák felragasztása.
9. A gyerekek megrajzolása, kivágása és felragasztása a papírra.
10. A szemét felragasztása.
11. A címek és felhívó szövegek felírása.

12. A szemét begyűjtése a játék során a kukászsákba.

40 perc Gyakorlati rész: Az interaktív plakátunk elkészítéséhez először is meg kell rajzolnunk és felragasztanunk a tiszta természeti környezetet: a hegyeket, melyek a plakát tetejére kerülnek, a háttérben. Azok a hegyek, melyek közelebb vannak nagyobbak és sötétebbek, amelyek pedig hátrébb azok kisebbek és világosabbak. Ügyeljünk arra, hogy ne rajzoljuk túl nagyra őket, hogy jól ráférjenek a papírra. Ha a hegyekkel készen vagyunk jöhetnek a bokrok, azok egységesen zöldek lesznek és fele olyan nagyok, mint a hegyek. Most pedig egy nagy zöld papírból vágjuk ki a füves részét a plakátnak. Ennek nagy területűnek kell lennie és cikk-cakkosnak, hullámosnak. Ha kivágásra került felragasztjuk a papírra kb a felét kell, hogy betakarja. Ezt követően a hegyeket ragasszuk fel úgy, hogy a papír tetőjétől maradjon kb 5 centi. Vegyünk egy nagy sötétkék papírt és rajzoljuk meg a folyót, majd vágjuk ki és ragasszuk fel. A folyónak kacskaringósnak kell lennie felülről lefelé szélesedve. Vegyük a bokrokat és azt is ragasszuk a hegyek elé egyenlően. Fehér A4-es lapra rajzoljunk 3 nagyobb felhőt és vágjuk ki, majd azt is ragasszuk a papír tetejére úgy, hogy kicsit takarják a hegyek csúcsát.

Van itt nekem egy szemeteszsák, amit szintén fel kell, hogy ragasszunk a papír alsó jobb oldalára. Ezt a szemeteszsákot 2 gyerek fogja tartani, így őket is meg kell rajzolnunk és kivágnunk színespapírokból. A kislány haja legyen sárgából, a ruhája rózsaszínből, a szandálja meg bézs. A kisfiú haja legyen barna, a felsője szürke, és a térdnadrágja narancssárga, a cipője meg fekete. Ha nehéz az ember alak megrajzolása, akkor állhat geometriai formákból is.

Most pedig gyerekek kicsit rosszalkodni fogunk és szemetelünk. Vannak itt nálam különböző műanyag és papír hulladékok, melyeket fel kell ragasztanunk a folyóra és a partja köré. Úgy ragasszuk, hogy jól beleljen mindent. Ha ezzel elkészültünk jöhet a szöveg felírása. Először a felhőkbe kell beleírni a plakát címét, minden felhőbe egy szót fekete filctollal. Ezt követően a plakátunk aljára kerül a felhívó szöveg: *Te is segíthetsz! Dobd a szemetet a helyére!*

Szemetelő játékunk befejezéseként jó és kötelességtudó, szabálykövető gyerekekhez híven összekell szedni a szemetet a folyóból és a természetből, majd azt bedobni a kukába. Lássátok milyen szép és tiszta tájat kaptunk a munkánk jutalmául. Igazán egészséges környezetnek tűnik, egy olyan helynek, ahol szívesen élnénk. Igyekeztek úgy élni az életetek, hogy vigyázzatok a természetre és a bolygóra, ha szemetet láttok szedjétek össze magatok és mások után is, úgy az osztályban, mint a kinti környezetben.

3 perc Lezárás: Mindenki elpakol maga után és megbeszéljük az óra tanulságát, ki milyen tapasztalatokkal gazdagodott, mit jegyzett meg.

27. ábra A szemet bedobása a kukába

28. ábra Föld napja plakát 4. osztály, bal oldalon az összeszemeltelt táj, jobb oldalon, pedig a takarítás utáni állapot látható!

Megfigyelések: A tanóra 2023. 04. 18-án került levezetésre. A téma a Föld napja volt, azon belül pedig Kárpátalja vizeinek tisztasága. Az osztályban 9 fiú és 6 lány volt. Az osztály összetételében is közösségi életében is meglátszott a fiúk dominanciája. Az órák a két utolsó 4. és 5. órán voltak megtartva, ami előnytelen volt abból a szempontból, hogy olyankor a gyerekek már fáradtak voltak, a figyelmüket nehezen lehetett lekötni. A tanár csak óra előtt pár perccel értesítette őket, hogy milyen foglalkozásuk lesz, így váratlanul érintette őket a dolog. Mindennek ellenére örömmel fogadták a művészet órát és a plakátos foglalkozást is. Hamar kialakult a közös kommunikáció.

Az első óra bemutatkozással kezdődött, majd az elméleti részel folytatódott. Az első pár percben nehézséget okozott nekik az, hogy nem emlékeztek pontosan hányadikán van a Föld napja áprilisban. Volt elképzelésük arról, hogy mi a Föld napjának a lényege, azonban nehézséget

okozott nekik pontokba összeszedni, hogy hogyan lehet felhívni a figyelmet a környezetszennyezés káros hatásaira. Legjobban az ment nekik, hogy milyen fajtái vannak a környezetszennyezésnek és hogyan szennyezzük a talajt, a levegőt és a vizeket. A válaszokat minden esetben csak bekiabálták és 1-2 diák volt csak, aki néha jelentkezett. Nehézséget okozott ezáltal az, hogy egyszerre figyeljek mindenkire, igyekeztem őket arra inteni, hogy ne vágjanak egymás szavába. Úgy láttam érdekes volt számukra a téma és élvezettel hallgatták az előadást, megértették a környezetszennyezés veszélyeit a bolygóra nézve, valamint a lokális környezetüket és Kárpátalját érintő környezetszennyező problémákat is pontosítottuk és megértették a helyes környezettudatos magatartás fontosságát.

Második óra KÁRPÁTALJA VIZEINEK TISZTASÁGA plakát készítés

Elkezdjük az alkotói munkát. Nem minden gyerek szeretett volna részt venni a munkába, azonban igyekeztem úgy szétosztani a munkafolyamatokat, hogy mindenkinek jusson, valamilyen neki passzoló/ tetsző feladat: például aki szeret ollóval, vágni azok kivágták a megrajzolt dolgokat, akik szerettek rajzolni, azok rajzoltak, akik inkább a kivágott formák ragasztásával szerettek volna foglalkozni, azok ragasztottak. Sajnos azonban így is volt olyan gyerek, aki jelezte felém, hogy ő nem szeretne részt venni a munkafolyamatokban. Azoknak, akik már elfáradtak vagy nem volt már kedvük az alkotói munkához, azt a feladatot adtam, hogy írják le egy papírra mit szeretnek és mit nem szeretnek a művészetben, a művészet órákon. Az óra közben a fiúk részéről leginkább figyelmi problémákat és agresszív megnyilvánulásokat tapasztaltam az osztálytársaik irányába. 1-2 gyerek többszöri intésre sem akart helyet foglalni vagy abbahagyni a vitatkozást az osztálytársával. Az osztályban voltak roma gyerekek is és 1 alkalommal szóvá is tették neki osztálytársai, hogy nem tud semmit mert cigány. Azonnal megjegyeztem, hogy nem számít ki milyen nemzetiségű, milyen etnikai csoporthoz tartozik és ne tegyünk egymás között különbséget. A roma gyerekek viselkedése mindazonáltal jobb volt, fegyelmezettebbek voltak, de lehet ez a visszahúzódottság is a többi osztálytársuk agresszív reakciójától féltve, az alkotótevékenység során kevésbé voltak aktívak.

A plakátkészítés során legjobban a hegyek és a kislány és kisfiú megrajzolása okozott nehézséget. Gond volt, hogy mindenki egyszerre kérdezett mindent és egymásnak ellenére, versenyezve egymással szerették volna a plakátra is felragasztani a dolgokat. Az ember alak készítése nagy gondot okozott, nem akarta senki sem elvállalni a feladatot, pedig a 3. osztályos programban több tevékenység is az emberábrázolással foglalkozik. A tanulók felkészültsége itt is gondot okozott. Nem mindenkinek volt ragasztója és ollója sem, ezt igyekeztünk úgy megoldani, hogy megosztották egymással a dolgokat.

ÉRTÉKELÉS: Észrevettem, hogy sajnos nagyon fejletlen az alkotói képességük és a rajzolás nem nagyon megy nekik. Ebből engedtem arra következtetni, hogy nem elégszer van megtartva nekik a művészet óra, így nem tudják gyakorolni az alkotást. Azt is észrevettem, hogy igényük lenne a művészet órára, mert egyfajta kikapcsolódásként, játékként fogták fel. Nagyon tetszett nekik és szerették a szemét összegyűjtős játékot a plakáton, amit közösen játszottunk. A játék és az óra végén ismét felhívtam a figyelmüket a környezetszennyezés káros hatásaira és megbeszéltük, hogy mennyivel jobb egy szép és tiszta környezetben élni, sokkal jobban néz ki, mint egy szennyezett piszkos tér, amit a plakátunk is jól mutat-illusztrál. Ezt követően mindenki összetakarított maga után majd véget ért az óra.²⁵

---

²⁵ L. M. Maszol, O. V. Hajdamaka, O. M. Kolotilo: Művészet Integrált kurzusú tankönyv
4. osztály

Összegzés

Ha azt a szót hallom, hogy plakátművészet, akkor már tudom, hogy egy sok ezeréves művészeti ágra kell gondolnom. Nem tudatosan és eleinte nagyon lassan, de a nyomtatás fejlődésével annál biztosabban ment előre. Rengeteg féle változata alakult ki, rengeteg céllal, azonban egy mindegyikben közös: a maguknak követelik a figyelmet és ezt a plakátok héorm alapvető tulajdonsága is biztosítja: figyelemfelkeltés, érthetőség és meggyőzés. Ezekről esett szó az évfolyammunkám első két fejezetében, valamint arról, hogyan változott és bővült a plakátok típusainak és műfajainak a sora.

Az ezeket követő harmadik fejezet számot ad arról hogyan valósul meg művészeti fejlesztés az iskolákban, hogy az integrált művészeti oktatás szerint 1-4. osztályban az éves művészeti órák száma 70 db és ebből is 8 óra tartalék időnek minősül. Tehát heti 2 óra művészeti oktatásban részesülhetnek a diákok. Azt figyelembe véve, hogy egy tanítási óra 45 percből áll és ebben benne van a téma átadása, valamint mindenfajta szervezési, lezárási tevékenység a gyakorlati részre csak 25 jobb esetben 30 perc jut, ami lényegesen kevésnek minősül egy adott alkotás elkészítésére.

Ahogy a magyarországi példa is mutatja, amivel foglalkoztam a vizuális kultúra részen belül, egy művészeti oktatási tevékenységnek 2x45 percet kellene igénybe vennie, hogy az első órán a gyerekek tudjanak a tananyag elméleti részével foglalkozni és esetleg, ha jut idő belekezdeni valamely kisebb részben a gyakorlati tevékenység elkészítésébe. A második 45 perc pedig adott lenne arra, hogy megfelelően el tudják készíteni az óra témájához tartozó alkotásaikat. Én az óravázlataim elkészítésénél ezen szempontok szerint jártam el, amit az Ukrajnában is alkalmazott integrált órai tevékenység, akár két tantárgy 45 perces óra összevonásával is támogat, így az első osztály kivételével mindegyik óravázlatom 2 darab tanítási órát ölel fel. Az általam összeállított tematikus órák és foglalkozásokat úgy terveztem meg, hogy minden osztályban a tantervhez és az iskolai ünnepi naptárhoz igazodva készítsünk el egy-egy plakátot. A 4 foglalkozásból kettő- első és második osztályban, foglalkozásterv és szemléltető eszközök elkészítésével valósult meg, amíg a harmadik és negyedik osztályban a foglalkozások gyakorlatban is megvalósultak a Kisdobronyi Líceumban.

Az első osztályban a „Téli ünnepek” témára terveztem óravázlatot, amit sajnos gyakorlatban nem tudtam megtartani iskolai körülmények között. Ebben a témában egy plakát elkészítése volt a cél egy iskolai karácsonyi műsorhoz. Az elképzeléseimet a plakát kinézetéről papíron is sikerült ábrázolnom, ezzel, ha csak egy magam is, de megalkotva és hasznát véve az elkészített óraterveknek, amit a későbbiekben is felhasználhatok majd a pedagógia munkám során.

Második osztályban a tantárgy célja a környezet szépségének művészi képekben való megjelenítési lehetőségeinek tudatosítása, összefüggések keresése a "művészet-természet" rendszerben, így az óra témája az „Őszi átváltozás” volt. A gyerekek a természettel való kapcsolatán keresztül egy Őszi terméskiállítást hirdető plakát elkészítése volt a cél. Megterveztem egy fekete alapú A1-es méretű papírra ennek az eseménynek és témának a plakátművészeti feldolgozását. Tehát elkészítettem a plakát szemléltető változatát és a foglalkozáshoz a részletes óratervet, ami készen a gyakorlati tevékenység levezetéséhez a jövőben.

A harmadikosok témája a húsvét volt. A témából adódóan itt egy húsvéti plakát elkészítése volt a cél, szintén egy nagy csoportban, ami az iskolájukban megrendezésre kerülő húsvéti locsolkodó bulira invitálja a gyerekeket és hirdeti nekik. Az órát sikerült levezetnem 2 db 45 perces óra keretein belül.

A negyedik osztály témája már kicsit összetettebb volt, hiszen a Föld napja témával foglalkoztunk. Itt egy interaktív a Föld napjához kapcsolódó plakát elkészítésére került sor. Ezt a foglalkozás tervet 2 órában szintén sikerült levezetnem a 4. osztályosok köreiben. Első órán csakis az elméleti témával foglalkoztunk. A második órán neki kezdtünk a plakát elkészítésének, ami a „Kárpátalja vizeinek tisztasága” címmel hivatott felhívni a figyelmet a Kárpátalján megtalálható vizekre és azok tisztaságára, óvására. A plakátot elkészítését az tette érdekessé, hogy szemetelő játékot játszottunk, ahol a gyerekeknek először szemetelniük kellett a plakáton, aztán pedig összeszedni és bedobni a kukába, ezzel is gyakorolva és érzékeltetve a helyes környezettudatos viselkedést.

Az általam választott témák nagyon érdekes volt számomra és élveztem az óravázlatok összeállítását és a plakátok elkészítését is. Bár akadtak a fogadó iskola és a tanulók részéről hozzáállási és magatartási nehézségek az órák levezetésében, a foglalkozások előkészítése és levezetése közben tapasztaltak segítettek abban, hogy kreatívabbá váljak és többet tudjak meg az ukrán oktatási rendszerről és annak művészeti programjáról. Bízom benne, hogy ezen tapasztalataimat és tudásomat majd a későbbiekben kamatoztatni tudom pedagógusi pályafutásom alatt is.

Резюме

Коли почую слово плакатне мистецтво, відразу розумію, що слово йдеться про форму мистецтва, якій вже багато тисяч років. Не свідомо, і спочатку дуже повільно, але з розвитком друкарства плакатне мистецтво все впевненіше просувалося вперед. На сьогодні з'явилося багато різних версій з різними цілями, але всі вони мають одну спільну рису: вимагають певної уваги до себе, і це забезпечується трьома основними властивостями плакатів: привертання уваги, зрозумілість і переконливість. Про це йшлося в перших двох розділах моєї курсової роботи. В цьому розділі також розглядаю те, як змінювався і розширювався діапазон видів і жанрів плакатів.

У третьому розділі роботі йдеться про те, як розвивається мистецтво в школах, відповідно до інтегрованої мистецької освіти, за яким у 1-4. класах кількість уроків образотворчого мистецтва на рік становить 70, з них 8 прогулянкові. Тому учні можуть мати загалом 2 години образотворчого мистецтва на тиждень. Зважаючи на те, що урок складається з 45 хвилин, і це включає розповідь теми, а також всі види організаційних і підсумкових заходів, практична частина отримує лише 25 хвилин, максимум 30 хвилин, що вважається суттєво недостатнім для підготовки конкретного твору.

Як показує приклад в Угорщині, з яким я мала справу в рамках секції візуальної культури, заняття з мистецької освіти має займати 2 x 45 хвилин, щоб на першому уроці діти могли розібратися з теоретичною частиною програми і, можливо, якщо є час, приступити до підготовки невеликої частини практичної діяльності. А другі 45 хвилин їм було б надано для того, щоб правильно створити свої витвори, пов'язані з темою уроку. Готуючи плани уроків, я керувала цими аспектами, що підтверджується інтегрованим уроком, який також використовується в Україні, навіть об'єднавши два предмети в уроки по 45 хвилин, тому кожен мій план уроку, крім першого класу, охоплює загалом дві навчальні години. Тематичні уроки та заняття, які я склала, спланувала таким чином, щоб у кожному класі ми створили плакат відповідно до навчальної програми та шкільного календаря свят. Два з 4 занять у першому та другому класах були реалізовані шляхом підготовки плану уроку та ілюстративних засобів, тоді як у третьому та четвертому класах заняття були реалізовані на практиці в Малодобронській Ліцей.

У першому класі я склала план уроку на тему „Зимові канікули”, який, на жаль, не змогла реалізувати на практиці в шкільних умовах. У цій темі метою було створити плакат для шкільної різдвяної програми. Свої ідеї щодо вигляду плакату мені також вдалося відобразити на папері, хоч і власноруч, але шляхом створення та використання

підготовленого плану уроку, який згодом я зможу використати у своїй педагогічній роботі.

У другому класі метою шкільного предмета є формування усвідомлення можливостей подання краси довкілля в художніх образах, пошук зв'язків у системі „мистецтво-природа”, тому тема уроку – „Осіньне перетворення”. Основною метою було створити плакат про „Осіньний урожай”, через стосунки дітей з природою. Я розробила художнє зображення плаката цієї події та теми на чорному папері формату А1. Тобто до заняття я вже підготувала ілюстративний варіант плакату та розгорнутий план уроку, який у майбутньому готовий для проведення практичних занять.

Темою для третьокласників був Великдень. Зважаючи на тему, основною метою було створити великодній плакат, який запрошував би дітей на святкування Великоднів школі. Мені вдалося завершити тему загалом у рамках 2 уроків по 45 хвилин.

Тема четвертого класу була дещо складнішою, оскільки ми мали справу з темою Дня Землі. Тут створили інтерактивний плакат до Дня Землі. Мені вдалося провести цю тему за 2 шкільних годин. На першому уроці ми розглядали лише теоретичну частину теми, а на другому уроці ми почали виготовляти плакат, який має назву „Чистота” вод Закарпаття” і покликаний привернути увагу до водних джерел Закарпаття, їх чистоту та безпеку. Створення плакату було дуже цікавим: ми ми грали в гру „Смітити”, де діти повинні були спочатку смітити на плакаті, а потім зібрати його та викинути у смітник, тим самим вправляючись та демонструючи правильну екологічно свідому поведінку.

Теми, які я обрала, були для мене дуже цікавими та із задоволенням складала плани уроків і створювала плакати. Незважаючи на труднощі щодо ставлення і поведінку з боку приймаючої школи та студентів, те, що я відчув під час підготовки та проведення уроків, допомогло мені стати більш творчим і дізнатися більше про українську систему освіти та її мистецьку програму. Я впевнена що в майбутньому зможу використати цей досвід і знання під час своєї викладацької діяльності.

Mellékletek

Felhasznált irodalom

MCGILL Egyetem, Digitáli könyvtár: Kanadai Háborús propaganda plakátok

Letöltés helye: <https://digital.library.mcgill.ca/warposters/english/introduction.htm>

Letöltés ideje: 2021.04.18.

Courtney Walker: A reklámozás története: 2016.

Letöltés helye: <https://courtneywalkerualfmp.wordpress.com/2016/03/15/history-of-advertising/>

Letöltés ideje: 2021. 03.10

Fodor Csilla: A plakát története, BGF KKKF Elektronikus Könyvtár: 2016.

Letöltés helye: https://docplayer.hu/4732227-A-plakat-tortenete-a-plakat-szuletese.html#show_full_text

Letöltés ideje: 2021. 03. 10.

PPKE - A plakát, mint a kereskedelem és az ipar vizuális eszköze, 2014

Letöltés helye:

file:///C:/Users/42077/Downloads/a_plakat_mint_a_kereskedelem_es_az_ipar_vizualis_eszkoze.pdf

Letöltés ideje: 2021. 04.16.

Földy Erika: Kulturális plakátok számítógépes tervezése

Letöltés helye: http://aktivitas-tizsk.hu/elearning/Foldy_Erika/Kulturalis_plakatok.pdf

Letöltés ideje: 2021. 03.10.

Földvári Melinda: A színes nyomtatás történelmi előzményei

Letöltés helye: https://www.szinkommunikacio.hu/13_14.htm

Letöltés ideje: 2022. 03.28.

Koralewsky Vilmosné: A reklám, Nemzeti Szakképzési és Felnőttképzési Intézet: Magyarország, Budapest, 2008.

Letöltés helye:

file:///C:/Users/42077/OneDrive/%C3%89vfolyammunka/19_0002_007_101015.pdf

Letöltés ideje: 2020. 11.20.

L. M. Maszol, O. V. Hajdamaka, O. M. Kolotilo: Művészet 1. osztály, Світ Kiadó: Ukrajna, Lviv, 2018.

Letöltés helye: <https://kmksz.com.ua/tankonyvek/1-oszt/M%C5%B1v%C3%A9szet%20%282018%2C%20L.%20M.%20Maszol%29.pdf>

Letöltés ideje: 2022. 11. 20.

L. M. Maszol, O. V. Hajdamaka, O. M. Kolotilo: Művészet 2. osztály, Bukrek Kiadó: Ukrajna, Csernyivci, 2019.

Letöltés helye: <https://lib.imzo.gov.ua/wa-data/public/site/books2/pidruchnyky-2-klas-2019/16-pidruchnyky-dlya-zakladiv-zagalnoi-serednoi-osvity-z-navchannyam-ugorskoyu-movoyu-2-klas/art-hu-mystectvo-ugorskoyu.pdf>

Letöltés ideje: 2022.09.15.

L. M. Maszol, O. V. Hajdamaka, O. M. Kolotilo: Művészet 3. osztály, Bukrek Kiadó: Ukrajna, Csernyivci, 2020.

Letöltés helye: <https://lib.imzo.gov.ua/wa-data/public/site/books2/pidruchnyky-3-klas-2020/16-pidruchnyky-dlya-zzso-uhor-3-klas/Mystetstvo-Masol/Mystetstvo-3-klas-uhorskoyu-Masol.pdf>

Letöltés ideje: 2023. 03. 07.

L. M. Maszol, O. V. Hajdamaka, O. M. Kolotilo: Művészet 4. osztály, Bukrek Kiadó: Ukrajna, Csernyivci, 2021.

Letöltés helye: <https://pick.net.ua/uk/4-class/3469-pick-mistetstvo-hu-4-masol>

Letöltés ideje: 2023.04. 01.

Міністерства освіти і науки України (2022): Типова освітня програма, розроблена під керівництвом Савченко О. Я. 1 - 2 клас

Letöltés helye: <https://mon.gov.ua/storage/app/media/zagalna%20serednya/programy-1-4-klas/2022/08/15/Typova.osvitnya.prohrama.1-4/Typova.osvitnya.prohrama.1-2.Savchenko.pdf>

Letöltés ideje: 2023.05. 05.

Міністерства освіти і науки України (2022): Типова освітня програма, розроблена під керівництвом Савченко О. Я. 3- 4 клас

Letöltés helye: <https://mon.gov.ua/storage/app/media/zagalna%20serednya/programy-1-4-klas/2022/08/15/Typova.osvitnya.prohrama.1-4/Typova.osvitnya.prohrama.3-4.Savchenko.pdf>

Letöltés ideje: 2023.05.05.

Mokaszin13: Így marketingezték az ókori rómaiak: 2019.

Letöltés helye: https://torimasképp.blog.hu/2019/02/17/igy_marketingezték_az_okori_romaiak

Letöltés ideje: 2021.04.17.

M. Laura: A reklám története I. – az első korszak: 2016.

Letöltés helye: <http://www.acepromotion.hu/hirek/a-reklam-tortenete-az-első-korszak>

Letöltés ideje: 2021.04.17.

Nagy Krisztina: Óraterv, Videójátékokkal összefüggő élmények feldolgozása, Magyarországi Oktatási Hivatal, 2012

Letöltés helye:

https://ofi.oh.gov.hu/sites/default/files/attachments/videojatekokkal_osszefuggo_elmenyek_feldolgozas_1.ev_fazis_1.ev_fazis.doc

Letöltés ideje: 2022. 02. 20.

Nagy Krisztina: Óraterv, A biztonságos internethasználat szabályai, Magyarországi Oktatási Hivatal, 2012

Letöltés helye:

https://ofi.oh.gov.hu/sites/default/files/attachments/biztonsagos_internethasznalat_szabalyai_oraterv_1.ev_fazis_1.ev_fazis.doc

Letöltés ideje: 2022.02.20.

Romsits Ádám: A meggyőzés eszköze, angol plakátok az első világháborúban, Budapest, 2003.

Letöltés helye: <https://doksi.net/hu/get.php?lid=14660>

Letöltés ideje: 2022. 03.28.

Thomán Angéla: Magyar nyelv 7., Eszterházi Károly Egyetem-OFI: Magyarország, Eger, 2018.

Letöltés helye: https://www.tankonyvkatalogus.hu/pdf/FI-501010701_1__teljes.pdf

Letöltés ideje: 2021. 12.19.

Tokár Tamás Zalán: Reklámok Gutenberg előtt

Letöltés helye: <https://atpszovegiras.hu/a-reklam-tortenete-2-resz-gutenberg-a-marketinges/>

Letöltés ideje: 2021.03.07.

Trip travel blog: The oldest advertisement in the world found in Thebes, Egypt | Did you know that: 2012.08.

Letöltés helye: <https://tripandtravelblog.com/the-oldest-advertisement-in-the-world-found-in-thebes-egypt-did-you-know-that/>

Letöltés ideje: 2021.04.05.

Sulinet: Plakátok

Letöltés helye: <https://tudasbazis.sulinet.hu/hu/szakkepzes/kereskedelem-es-marketing/kereskedelmi-es-marketing-modulok/mediaismeret-kozteruleti/plakatok>

Letöltés ideje: 2021.03.07.

SZITU, Szigetnyi tudás: A reklámozás és a reklámok története: Trebag Kft., 2014.

Letöltés helye: http://szigetnyitudas.hu/tudasbazis/2_10

Letöltés ideje: 2021.03.07.

Zala Tibor: A grafika története, Tan-Grafix Kiadó: Magyarország, Budapest, 1997.

Letöltés helye:

https://stilustan.files.wordpress.com/2014/09/plakc3a1ttc3b6rtc3a9net_zalatibor.pdf

Letöltés ideje: 2020.11.19.

IV.2 Képjegyzék

1.kép: Egyiptomi falfestmény

Letöltés helye: <https://courtneywalkerualfmp.wordpress.com/2016/03/15/history-of-advertising/>

Letöltés ideje: 2021.03.10.

2.kép: Indiai "rock art" sziklafestmény

Letöltés helye: http://www.bradshawfoundation.com/india/central_india/index.php

Letöltés ideje: 2021.03.10.

3.kép: A legrégebi írásos hirdetés

Letöltés helye: <https://tripandtravelblog.com/the-oldest-advertisement-in-the-world-found-in-thebes-egypt-did-you-know-that/>

Letöltés ideje:2021.04.18.

4.kép: Az első nyomdagép

Letöltés helye: <https://softcube.com/the-entire-history-of-advertising/>

Letöltés ideje: 2021.04.18.

5.kép: Show of a handicapped person

Letöltés helye: <https://www.pamono.eu/unknown-advertising-poster-woodcut-on-paper-1850s>

Letöltés ideje: 2022.04.06.

6.kép: Engraving of the legendary tower of Babel

Letöltés helye: <https://www.sciencephoto.com/media/185553/view/engraving-of-the-legendary-tower-of-babel>

Letöltés ideje: 2022.04.06.

7.kép: Toulouse-Lautrec-Jardin de Paris

Letöltés helye: <https://www.myartprints.cz/a/de-toulouse-lautrec-henri/janeavrilimjardindeparisplakat.html>

Letöltés ideje: 2021.05.04.

8.kép: Alfons Mucha-Gismonda

Letöltés helye: https://cs.wikipedia.org/wiki/Soubor:Alfons_Mucha_-_1894_-_Gismonda.jpg

Letöltés ideje: 2021.05.04.

9.kép: Jules Chéret-Álarcos az operában

Letöltés helye: http://aktivitas-tiszk.hu/elearning/Foldy_Erika/Kulturalis_plakatok.pdf

Letöltés ideje: 2021.05.03.

10.kép: Békét a világnak

Letöltés helye: <https://hu.museum-digital.org/object/41769>

Letöltés ideje: 2022.04.10.

11. kép: A kis hableány

Letöltés helye: <https://schnitt.hu/filmek/a-kis-hableany-1989>

Letöltés ideje: 2022. 11. 20.

12. kép: Verdák

Letöltés helye: <https://www.movie.hu/2006/06/08/verdak/108497/>

Letöltés ideje: 2022. 11. 20.

13. kép: Reszkessetek betörők

Letöltés helye: <https://www.mafab.hu/movies/reszkessetek-betorok-44073.html>

Letöltés ideje: 2022.11. 20.

14. kép: Óriási akció

Letöltés helye: <https://diapolomedia.hu/belteri-plakat-poszter>

Letöltés ideje: 2022.11.20.

15. kép: Kreatív nyelvi tábor

Letöltés helye: <https://ookpress.hu/termek/plakat-nyomtatasi/>

Letöltés ideje: 2022.11.20.

16. kép: Karácsonyi ünnepség

Letöltés ideje: 2022. 12. 22.

17. kép: Friss csirke mellfilé

Letöltés helye: <http://epressnyomda.hu/termekeink/szorolapok-plakatok?nid=59>

Letöltés ideje: 2022. 09. 16.

18. kép: Kürtöskalács fesztivál

Letöltés helye: <https://www.artamax.hu/poster-design/>

Letöltés ideje: 2022. 09.16.

19. kép: Közlekedésről gyereknyelven

Letöltés helye: <https://mtvsz.hu/eghajlatvedelmi-szemleletformalas>

Letöltés ideje: 2022. 09. 16.

20. kép: Helyes kézmosás

Letöltés helye: <https://www.non-stopgyogyszertar.hu/magazin/eddig-azt-hitted-tudsz-kezet-mosni>

Letöltés ideje: 2022. 09. 16.

21. kép: Az oroszlánkirály

Letöltés helye:

https://bookline.hu/product/home.action?_v=Az_orszlankiraly_Klasszikus_Walt_Disne&type=20&id=4179303

Letöltés ideje: 2022. 09. 16.

22. kép: Harry Potter

Letöltés helye: <https://www.europosters.hu/plakatok/>

Letöltés ideje: 2022.09. 16.

23. kép: Tompeti koncert Budapesten

Letöltés helye: <https://www.darabanth.com/hu/gyorsarveres/372/kategoriak~Kiemelt-magyar-filatelia-tetelek-es-gyujtemenyek/Egyes-magyar-kiadasok-rendkivul-alacsony-kikialtasi-aron~500002/2015-Tompeti-koncert-plakat-59C39742-cm-II2042163>

Letöltés ideje: 2022. 09. 16.

24. kép: Bolti plakátok

Letöltés helye: <https://24.hu/belfold/2019/06/21/vasarnapi-nyitvatartas-legyen-rovidebb/>

Letöltés ideje: 2022.09. 16.

25. kép: Őszi terméskiállítás

Letöltés ideje: 2022. 10. 23.

26. kép: Locsolkodóbuli

Letöltés ideje: 2023. 04. 04.

27. kép: Kárpátalja vizeinek tisztasága

Letöltés ideje: 2023. 04.18.

28. kép: Kárpátalja vizeinek tisztasága

Letöltés ideje: 2023. 04. 18.

Beleegyző nyilatkozat

Név: Úr József Igazgató Úr számára,
Oktatási intézmény neve: *Kisdobronyi Líceum*
Iskola Címe: 89464, Kisdobrony, Kossuth út 30

Beleegyző nyilatkozat:

Szakdolgozatom részeként vizuális nevelési tevékenység levezetése a „Plakátok témakörben, elemi osztályos gyerekek számára

Sebestyén Csillának hívnak, a II. Rákóczi Ferenc Kárpátaljai Magyar Főiskola tanítói szakos hallgatója vagyok, negyedik évfolyamon. Szakdolgozatom témája: A reklámpar képi világa és a plakát története. A plakátművészet bemutatása és plakátkészítés a „Művészet” órákon elemi osztályosok számára.

Ezzel nyilatkozzal szeretném a segítségüket, és beleegyezésüket kérni ahhoz, hogy a szakdolgozatom gyakorlati részét az önök intézményében is levezthessem. Iskolai környezetben, a tanár felügyeletével összesen 4 darab 45 perces óra (2 óra/osztály) keretein belül vizsgálnám 3. és 4. osztályokban a gyerekek viszonyát a plakáttal s annak elkészítésével egy korosztályt érintő tematikus foglalkozás során a húsvét és a Föld napja ünnepekhez kapcsolódóan. Röviden megismertetném őket a plakát fogalmával, céljával s beépíteném egy plakát közös, akár csoportmunka formában elvégzett játékos elkészítését.

Például: 3- osztály: húsvét (ünnepkörökhöz köthető tevékenység, plakáttörténet, plakátos játék). Cél: az osztály farsangi ünnepségéhez egy plakát készítése.

- Technika óra keretein beszélünk a plakátokról és gyerekeket célzó vizuális médiatartalmakról, elkészítenék a plakáthoz a hímestojásokat, mindenki a saját elképzelései szerint egyet.
- Művészet óra keretein belül pedig egy közös kompozíciót, plakátot készítenék. Az osztály-ünnepséghez szánt plakátot, a folyosón, vagy a tanteremben kijelölt helyen helyeznénk el.

A foglalkozásokról fényképes dokumentációt, és videó dokumentációt készítenék, a későbbi kiértékelés miatt. A dokumentáció anyagát teljes diszkrécióval kezelném. Munkámban nem jelenne meg a gyermekek neve. A felmerülő kérdéseiket a lenti elérhetőségeken tehetik fel.

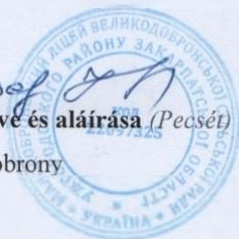
Tisztelettel: *Sebestyén Csilla.*

Mobil: +420725586340

E-mail: csillasebestven2002@gmail.com

Úr József
Iskolaigazgató neve és aláírása (Pecset)

2023.03. 20./Kisdobrony

Ім'я користувача:
Ілдіко Греба

Дата перевірки:
15.05.2023 14:55:42 CEST

Дата звіту:
15.05.2023 15:51:17 CEST

ID перевірки:
1015090826

Тип перевірки:
Doc vs Internet + Library

ID користувача:
100011752

Назва документа: **Sebestyén Csilla**

Кількість сторінок: 61 Кількість слів: 16676 Кількість символів: 124480 Розмір файлу: 2.87 MB ID файлу: 1014775382

3.24% Схожість

Найбільша схожість: 0.75% з джерелом з Бібліотеки (ID файлу: 1014775372)

3.02% Джерела з Інтернету 195 ..... Сторінка 63

0.98% Джерела з Бібліотеки 12 ..... Сторінка 63

0.14% Цитат

Цитати 1 ..... Сторінка 64

Не знайдено жодних посилань

0.93% Вилучень

Деякі джерела вилучено автоматично (фільтри вилучення: кількість знайдених слів є меншою за 8 слів та 0%)

0.9% Вилучення з Інтернету 65 ..... Сторінка 65

0.82% Вилученого тексту з Бібліотеки 109 ..... Сторінка 65